

COBORU

Lista opisowa odmian roślin rolniczych

Oleiste

2026

Słupia Wielka

Lista opisowa odmian roślin rolniczych

Oleiste

COBORU

Centralny Ośrodek Badania
Odmian Roślin Uprawnych

Słupia Wielka 34

PL 63-022 Słupia Wielka

tel.: (+48) 61 285 23 41

faks.: (+48) 61 285 35 58

email sekretariat@coboru.gov.pl

Dyrektor

prof. dr hab. Henryk Bujak

Zakład Badania i Oceny Wartości Gospodarczej Odmian

Kierownik Zakładu

dr inż. Tomasz Lenartowicz

Opracowanie

mgr inż. Jacek Broniarz

mgr inż. Katarzyna Waszak

mgr Monika Mądra

Redakcja merytoryczna

dr inż. Tomasz Lenartowicz

Rozpowszechnienie danych zawartych publikacji z podaniem
COBORU jako źródło informacji

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	4
2. GORCZYCA BIAŁA	11
Gorczyca biała. Wykaz odmian zarejestrowanych	14
3. RZEPAK	17
4. Rzepak jary	24
Rzepak jary. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA..	25
Rzepak jary. Plon nasion oraz zawartość tłuszczu i glukozynolanów w nasionach odmian	26
Rzepak jary. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian.....	27
5. Rzepak ozimy	28
Rzepak ozimy. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA	42
Rzepak ozimy. Plon nasion odmian oraz zawartość tłuszczu	50
Rzepak ozimy. Zawartość glukozynolanów w nasionach oraz ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	56
Rzepak ozimy. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian	62
6. LEN ZWYCZAJNY	71
Len oleisty. Wykaz odmian zarejestrowanych	75
7. Lista zachowujących odmiany oraz reprezentantów zachowujących	76

1. Wstęp

Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) na podstawie ustawy z dnia 25 listopada 2010 r. o Centralnym Ośrodku oraz ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o nasiennictwie realizuje zadania państwa m.in. w zakresie badania i rejestracji odmian roślin oraz porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO).

Realizując powyższe zadania COBORU sporządza i udostępnia informacje o odmianach wpisanych do Krajowego rejestru (KR), w tym opisy urzędowe odmian wpisanych do KR, ustala, w porozumieniu z samorządem województwa i izbą rolniczą, listę odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa oraz opracowuje listy opisowe odmian, w których umieszcza się informacje o plonach, cechach jakościowych i użytkowych odmian.

Prezentowana *Lista* jest jedną z siedmiu corocznie wydawanych publikacji dotyczących odmian podstawowych gatunków lub grup roślin rolniczych.

Publikacja może również dostarczyć producentom roślin wszechstronnych informacji o odmianach przydatnych do uprawy w systemie Integrowanej Produkcji (IP). Uwzględniając założenia IP w zakresie doboru odmian, COBORU rekomenduje do tego systemu gospodarowania przede wszystkim odmiany wpisane na *Listy odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw* (LOZ). COBORU dopuszcza do uprawy w systemie Integrowanej Produkcji również odmiany wpisane do Krajowego rejestru (KR) oraz te ze Wspólnotowego Katalogu Odmian Roślin Rolniczych (CCA), które zostały przebadane w systemie PDO w ostatnich czterech latach [www.coboru.gov.pl; część: Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe i Rekomendacja Odmian; zakładka: Integrowana Produkcja Roślin].

Odmiana jest uznawana za jeden z głównych czynników warunkujących wzrost produkcji roślinnej we współczesnym rolnictwie. Postęp biologiczny (hodowlany) osiągany jest poprzez zamierzone zmiany genetyczne, mające na celu poprawę określonych właściwości rolniczych i użytkowych odmian. Najczęściej odnoszony jest do wzrostu plonowania, ale obejmuje również wiele innych cech stanowiących o wartości gospodarczej odmian (WGO). W szczególności dotyczy to jakości plonu oraz odporności lub tolerancji na różne czynniki biotyczne (choroby, szkodniki) i abiotyczne (niskie i wysokie temperatury, niedobór i nadmiar opadów, jakość gleby itp.) ograniczające plonowa-

nie, a także inne specyficzne cechy, decydujące o właściwościach rolniczych czy użytkowych odmian. Pożądaną właściwością nowych odmian jest również możliwość szybkiej regeneracji po ustąpieniu stresu. Jest to istotne w obliczu zmieniającego się klimatu i coraz częściej występujących ekstremalnych zjawisk pogodowych. Pośrednio, pewne właściwości odmian mogą świadczyć o ich większej lub mniejszej przydatności do bardziej intensywnych lub niskonakładowych systemów produkcji. We współczesnym rolnictwie, które powinno mieć charakter zrównoważony, podstawowe znaczenie ma właściwy dobór odmiany, dostosowany do warunków glebowo-klimatycznych planowanej uprawy.

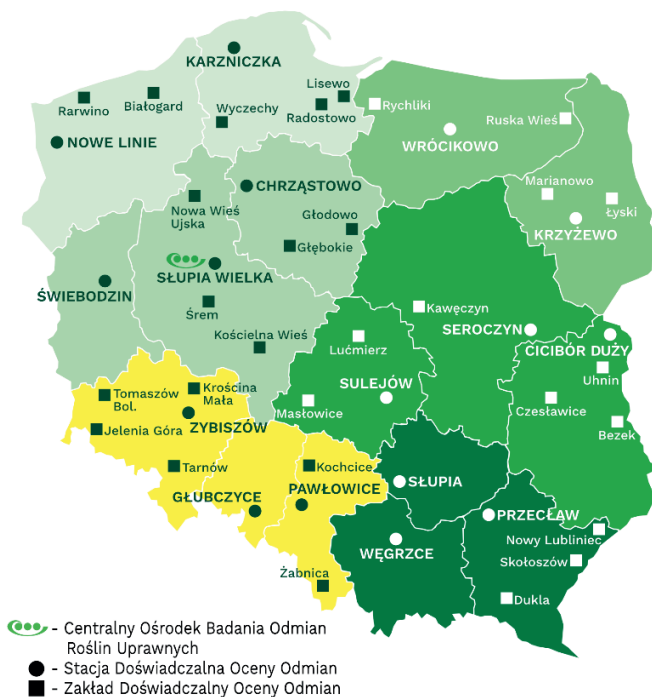
Udoskonalone w pracach hodowlanych odmiany powinny przyczynić się w pierwszej kolejności do racjonalizacji (zmniejszenia) poziomu nawożenia mineralnego, zgodnie z założeniami tzw. „programu azotanowego” oraz ograniczenia liczby zabiegów ochrony roślin, by jak najlepiej spełniać oczekiwania integrowanych systemów ochrony i produkcji roślin. Takie odmiany, cechujące się wysokim potencjałem plonowania, ale również bardzo dobrą zdrowotnością, przejawiającą się odpornością na różne patogeny, będą ważnym czynnikiem pozwalającym sprostać założeniom unijnej strategii „od pola do stołu”, będącej elementem europejskiego „Zielonego Ładu”, który zakłada m.in. radykalne ograniczenie stosowania chemicznych środków ochrony roślin, a także zmniejszenie nawożenia mineralnego.

Urzędowe badania wartości gospodarczej odmian (WGO) roślin oleistych przed wpisaniem do Krajowego rejestru (KR) prowadzone są wyłącznie w stacjach (SDOO) i zakładach (ZDOO) doświadczalnych oceny odmian, natomiast doświadczenia z rzepakiem ozimym, w mniejszym zakresie także jarym, realizowane w ramach systemu Porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO) prowadzone są także w innych, współpracujących z COBORU podmiotach (jednostki hodowli roślin, ośrodki doradztwa rolniczego), co daje rocznie osiem dodatkowych lokalizacji uzupełniających badanie odmian rzepaku (rys. 1).

Wszystkie doświadczenia dla poszczególnych gatunków prowadzone są według jednolitych metodyk, które podlegają bieżącej weryfikacji merytorycznej i w miarę potrzeby są aktualizowane. Nowa wersja metodyki badania WGO rzepaku (WGO-R/P/20/2020) została opracowana i jest stosowana od sezonu wegetacyjnego 2020/2021.

Należy podkreślić dużą zależność przejawiania się właściwości odmian od warunków środowiska, w jakich są uprawiane. Prezentowane w *Liście* wyniki dla odmian są średnią z wielu środowisk, różniących się warunkami

klimatyczno-glebowymi. Oznacza to, że w określonych warunkach (zwłaszcza skrajnie odmiennych) różnice między odmianami mogą znacznie odbiegać od tych podanych w niniejszym opracowaniu. W szczególności dotyczy to podstawowej cechy, jaką jest plon, gdyż jest to cecha warunkowana poligenicznie, ale zależna także od wielu właściwości odmian. Dobrym przykładem tych uwarunkowań mogą być wyniki plonowania odmian po zimach z lokalnie dużymi spadkami temperatury powietrza i gleby (np. 2012, 2016). Niektóre odmiany rzepaku ozimego, mniej zimotrwałe, w rejonach wymarzania wytworzyły wyjątkowo małe plony nasion i w efekcie średnie plony dla kraju były również mniejsze niż zwykle. Z kolei, odmiany o większej zimotrwałości uzyskały w tych sezonach wegetacyjnych dobre wyniki plonowania, z powodu lepszego przetrzymywania roślin. Także inne czynniki (susza, presja określonych chorób itp.) mogą znacznie zróżnicować plonowanie odmian w poszczególnych lokalizacjach w danym roku lub w kolejnych sezonach wegetacyjnych.

Rys. 1. Rozmieszczenie stacji i zakładów doświadczalnych oceny odmian

Prezentowana *Lista opisowa odmian roślin rolniczych. Oleiste. 2026*, obejmuje obie formy rzepaku (jarą i ozimą), dla których prowadzone są systematyczne badania w ramach PDO oraz gorczycę białą i len oleisty.

Lista zawiera komentarz ułatwiający interpretację wyników i poruszający aktualne problemy dotyczące rzepaku, a także opisy odmian wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026 oraz liczbową charakterystykę podstawowych cech rolniczych i użytkowych odmian. We wszystkich tabelach kolejność odmian podano alfabetycznie w przyjętych grupach. Pierwsze tabele każdego opracowania zawierają wykaz odmian wpisanych do Krajowego rejestru na dzień 30 kwietnia 2026 roku oraz zestawienie tych odmian ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), które były badane w doświadczeniach PDO w roku 2025. W tabelach 1 podano także ważną informację dla producentów rolnych, dotyczącą krajowej lub wspólnotowej ochrony prawnej poszczególnych odmian.

W *Liście* zamieszczono wyniki badania wartości gospodarczej odmian w doświadczeniach polowych, prowadzonych w ramach PDO oraz z doświadczeń rejestrowych (w przypadku nowych odmian) z lat 2022-2025. Uzupełnieniem wyników doświadczeń polowych są oceny innych ważnych cech, w tym zwłaszcza jakości technologicznej nasion odmian, określanych w każdym sezonie wegetacyjnym lub tylko w 2-3 letnich urzędowych badaniach przed zarejestrowaniem odmiany. Punktem odniesienia do porównań między odmianami badanymi w różnych seriach doświadczeń są jednolite wzorce odmianowe, wyznaczane na każdy sezon wegetacyjny przez COBORU.

Wyniki cech głównych (plon nasion oraz zawartość tłuszczu) podawane są dla poszczególnych lat badań, natomiast wyniki ocen i pomiarów innych cech jako średnia wieloletnia. Dla ułatwienia oceny odmian, na pierwszym miejscu w tabelach podano, albo wartości wzorca wieloodmianowego (plon nasion), albo średnią wszystkich badanych odmian (pozostałe cechy). Zwłaszcza w drugim przypadku łatwo ocenić prezentowane odmiany, gdyż wartości zbliżone do średniej oznaczają przeciętną ocenę danej cechy, niezależnie od rzeczywistych wyników odmianowych. Przykładowo, w skali 9° ocena około 6,0 przy średniej 6 i ocena około 8,0 przy średniej 8 oznacza w obu przypadkach przeciętną (średnią) ocenę dla odmiany dla obu cech. Przygotowując informacje o odmianach w celach marketingowych zaleca się posługiwanie średnią jako najlepszym punktem odniesienia dla opisywanych odmian. Podana w dolnej części tabel informacja oznacza liczbę doświadczeń, z których pochodzą wyniki danej

cechy w przyjętym dla danego gatunku wieloleciu. W przypadku, np. odporności na choroby, wylegania itp. liczba doświadczeń dodatkowo informuje również o powszechności występowania danego zjawiska.

Obserwacje polowe wylegania oraz porażenia roślin przez choroby, których ekspresja/przejaw oceniane są w skali dziewięciostopniowej (1-9 st.), zostały w niniejszej LOO zbonitowane. Wartość 5 – oznacza średnią ocenę przejawianej cechy w odniesieniu do średniej odmianowej wszystkich prezentowanych odmian. Wartość 9 – oznacza najkorzystniejszą ocenę w odniesieniu do średniej odmianowej, natomiast wartość 1 – najmniej korzystną ocenę.

W tabelach wynikowych pominięto odmiany niebadane w żadnym roku wielolecia, obejmującego lata 2022-2025. Brak odmiany w tych zestawieniach najczęściej oznacza nienajlepszą już wartość gospodarczą, co przeważnie odnosi się do odmian starszych, wpisanych do KR przed wielu laty.

Materiał liczbowy uzupełniony jest także graficznie, co daje pogląd na zagadnienia ogólniejsze, dotyczące poszczególnych gatunków. *Listę* zamyka wykaz adresowy zachowujących – w przypadku odmian krajowych lub ich reprezentantów – dla odmian zagranicznych. W przypadku odmian krajowych, zachowującymi są przeważnie ich hodowcy, czyli właściciele.

Autorami *Listy* są specjaliści Pracowni WGO Roślin Pastewnych Oleistych i Włóknistych Zakładu Badania i Oceny Wartości Gospodarczej Odmian COBORU. Przy opracowywaniu *Listy* korzystano przede wszystkim z wyników własnych badań wartości gospodarczej odmian, uzupełniając je o niektóre cechy morfologiczne (Zakład Badania i Oceny Odrębności, Wyrównania i Trwałości Odmian) oraz dane o ochronie prawnej odmian i ich zachowujących/reprezentantach (Biuro Rejestracji i Ochrony Praw do Odmian).

Autorzy *Listy* wyrażają przekonanie, że będzie ona pomocna w podejmowaniu korzystnych decyzji na różnych szczeblach funkcjonowania odmiany (nasiennictwo, produkcja rolna, przetwórstwo) oraz przybliży najbardziej istotne problemy dotyczące zaprezentowanych obu form rzepaku oraz gorczyca białej i lnu oleistego.

GORCZYCA BIAŁA

2. GORCZYCA BIAŁA

Gorczyca biała (*Sinapis alba* L.) jest rośliną jednoroczną, długiego dnia, o silnej reakcji fotoperiodycznej. Może być uprawiana w całym kraju. Najbardziej odpowiednie do uprawy tego gatunku są gleby gliniaste i piaszczysto-gliniaste, zasobne w wapń. Dobrze wykorzystuje trudno dostępne składniki pokarmowe znajdujące się w glebie. Nadaje się na słabsze stanowiska niż rzepak, a także stosunkowo dobrze znosi okresowe niedobory wilgoci w glebie. Gorczyca nie powinno się uprawiać w zmianowaniach z rzepakiem, gdyż ewentualne samosiewy mogą obniżyć jakość plonu, a rośliny są żywicielami wielu tych samych chorób i szkodników. Dla innych roślin następczych gorczyca pozostawia bardzo dobre, czyste stanowisko, zasobne w resztki poźniwne.

Roślina może być użytkowana wszechstronnie; tj. uprawiana w siewie czystym na nasiona, bywa wykorzystywana jako roślina podpierająca dla grochu, wyki jarej i seradeli lub w innych mieszankach pastewnych, a przeważnie jest wysiewana w międzyplonach ścierniskowych z przeznaczeniem na zielony nawóz do przyorania lub na mulcz.

Nasiona zawierają 30-35% tłuszczu oraz glukozytolany, w tym głównie synalbinę. Z tych ostatnich, w obecności wody i pod wpływem działania enzymu mirozynazy wydzielają się olejki gorczyczne. Nasiona wykorzystywane są przede wszystkim w przemyśle spożywczym. Całe lub rozdrobnione używane są jako przyprawa, natomiast wyłoki stanowią podstawowy surowiec do produkcji musztardy. Ponadto nasiona znajdują zastosowanie w gospodarstwie domowym jako środek przyprawowy i konserwujący, a także są szeroko wykorzystywane w medycynie, zwłaszcza tradycyjnej. Olej wytłaczany na zimno używany jest w niewielkim zakresie do celów spożywczych, częściej w farmacji i przemyśle kosmetycznym, a pozyskiwany w wyniku ekstrakcji ma zastosowanie do celów technicznych. Śruta poekstrakcyjna i wyłoki pozyskiwane z przerobu nasion odmian tradycyjnych, nie są wykorzystywane jako pasza dla zwierząt ze względu na nadmierną zawartość glukozytolanów.

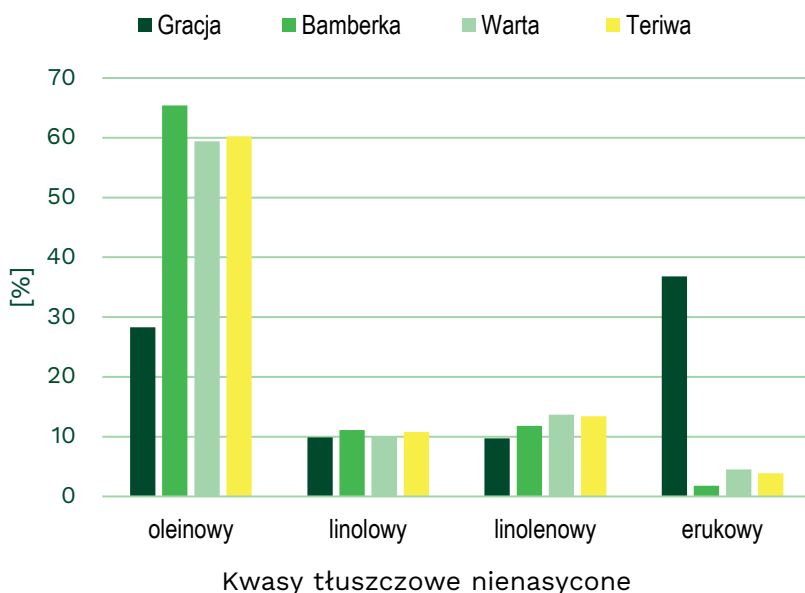
Gorczyca biała to także wartościowa roślina miododajna. Jako roślina owadopylna, wymaga dla uzyskania wysokiego plonu nasion obecności owadów zapylających. Większość zarejestrowanych odmian gorzycy posiada korzystną właściwość ograniczania liczebności populacji mątwika burakowego w glebie (przeważnie o około 30-40%). Zmniejszenie liczebności nicieni w glebie jest bardziej efektywne przy uprawie gorzycy w plonie głównym niż w krótkotrwałej uprawie międzyplonowej.

Gorczyca biała jest najbardziej rozpowszechnionym gatunkiem uprawianym w międzyplonie ścierniskowym. Rośliny rosną szybko, a ich okres wegetacji jest stosunkowo krótki, wytwarzają przy tym dużą masę wegetatywną, dobrze zacieniają glebę, ograniczając wzrost chwastów oraz dość dobrze wytrzymują krótkotrwałe przymrozki. Gorczyca może być uprawiana po roślinach nieco później schodzących z pola, głównie zbożach. Przeznaczona na zielony nawóz jest przyorywana, a wprowadzona w ten sposób do gleby sucha masa wzbogaca ją w materię organiczną, natomiast zachodzące procesy mineralizacji przyczyniają się do uwolnienia składników pokarmowych dla rośliny następczej. Korzystne jest również pozostawienie wyrosniętej masy roślin na okres zimy w postaci mulczu, w który wiosną dokonuje się siewu bez wykonania orki.

Powierzchnia uprawy gorczycy białej w plonie głównym w 2025 roku wynosiła 25,1 tys. ha (dane ARiMR). Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2025 zakwalifikowano 4356 ha plantacji nasiennych 10 odmian gorczycy białej wpisanych do Krajowego rejestru i 19 odmian pochodzących ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Największy udział w zakwalifikowanej powierzchni miały odmiany: Rota – 30%, Hanna – 11%, Maryna – 10% i Gracja – 8% ogólnej powierzchni. Spośród odmian pochodzących z CCA i objętych kwalifikacją połową największy udział miały odmiany Asta – 6%, Mega – 4% oraz Odysseus – 4%. Odmiany krajowe zajmowały w roku 2025 powierzchnię 2793,5 ha, co stanowiło 64% całego areалу plantacji nasiennych.

W Krajowym rejestrze (KR) aktualnie wpisanych jest 20 odmian gorczycy białej. Spośród nich osiemnaście zostało wytworzonych w krajowych ośrodkach hodowlanych, a dwie to odmiany zagraniczne. Większość zarejestrowanych odmian nadaje się zarówno do uprawy w plonie głównym z przeznaczeniem na nasiona, jak i w międzyplonie ścierniskowym. W roku 2012 do KR wpisano odmianę Warta, a w roku 2023 odmianę Teriwa, które wyróżniają się zmienionym składem chemicznym nasion. Obie charakteryzują się niższą zawartością w nasionach kwasu erukowego w porównaniu do odmian tradycyjnych oraz znacznie mniejszą zawartością glukozyzolanów. Olej z nasion odmian Warta i Teriwa ma skład podobny do oleju z nasion rzepaku podwójnie ulepszanego, a więc jest uniwersalny, przydatny do celów spożywczych i technicznych. Śruta poekstrakcyjna lub wytlók z nasion tych odmian mogą być cenną wysokobiałkową paszą dla zwierząt. Inna odmiana – Bamberka, cechuje się niską zawartością kwasu erukowego. W uprawie tego typu odmian, w celu za-

chowania czystości odmianowej i tym samym jakości technologicznej nasion, niezbędne jest stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego, unikanie pól zachwaszczonych samosiewami gorczycy białej i gorczycy polnej oraz izolacja przestrzenna od innych plantacji odmian tradycyjnych gorczycy białej. W roku 2025 do KR nie wpisano żadnej nowej odmiany. Znajdujące się w rejestrze odmiany, różnią się między sobą wielkością plonowania oraz składem chemicznym nasion, a także innymi cechami rolniczo-użytkowymi, takimi jak: wczesność, wysokość roślin, odporność na wyleganie i choroby.

Rys. 2. Porównanie zawartości wybranych kwasów tłuszczowych (%) w nasionach odmiany tradycyjnej Gracja, niskoerukowej Bamberka i podwójnie ulepszonych odmian Warta i Teriwa (wyniki doświadczeń WGO, w których nie stosowano izolacji między odmianami)

Tabela 1

Gorczyca biała. Wykaz odmian zarejestrowanych

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ Reprezentant (numer adresowy)	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)			
				2025	2024	2023	2022
1		2	3	4			
1	Ascot	1997	556				
2	*Bamberka /kw.e.	2006	618		15,0		19,3
3	*Bardena	2005	439	7,0	49,9	124,2	122,2
4	Barka	1999	439/1111	3,0	15,7	35,5	6,4
5	Borowska	1958	1247/1296	7,5	109,5	17,7	25,7
6	*Dara	2009	439				
7	*Dunowska	2025	1247				
8	*Festina	2023	824	77,6	269,2	26,6	
9	Gracja	2019	1	363,6	475,4	1915,7	1369,4
10	*Hanna	2024	1272	492,6	130,1		
11	*Maryna	2003	824	449,2	908,3	2199,5	797,2
12	Metex	1996	556				
13	*MHR Palma	2019	321	66,0	114,9	150,8	186,4
14	Nakielska	1958	44			8,9	
15	*Radena	2006	439	3,0	32,4	26,6	6,4
16	*Rota	2003	1158	1324,1	1559,5	789,3	1131,5
17	*Rotex	2023	1158				
18	*Teriwa /kw.e./gl.	2023	10				
19	*Wanda	2022	1210		10,0	221,7	6,4
20	*Warta /kw.e./gl.	2012	618			8,9	38,6
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych** (ha)				4356,4	4872,0	8868,5	6429,1

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy;
kw.e. – odmiana o niskiej zawartości kwasu erukowego; kw.e./gl. – odmiana o niskiej zawartości kwasu erukowego i małej zawartości glukozyzolanów

Kol. 4: ** – wg danych PIORiN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA);

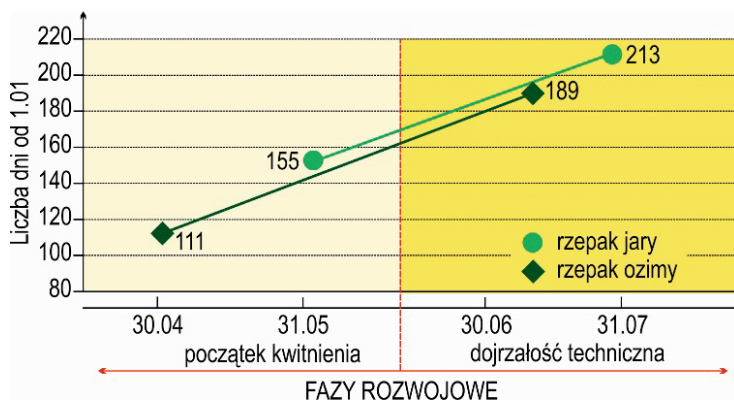

RZEPAK

3. RZEPAK

Rzepak jest najważniejszą rośliną oleistą uprawianą w Polsce, zwłaszcza jego forma ozima. Dostarcza surowca do produkcji oleju z przeznaczeniem na cele spożywcze i biopaliwowe. Produkty uzyskiwane po wydobyciu oleju, tj. makuch (tłoczenie) i śruta poekstrakcyjna (tłoczenie i ekstrakcja), są wartościowymi komponentami wysokobiałkowymi wykorzystywanymi do produkcji przemysłowych pasz treściwych dla zwierząt.

W uprawie znajdują się dwie formy: ozima, wysiewana w drugiej połowie sierpnia i zbierana w lipcu następnego roku, oraz jara, o wczesnowiosennym terminie siewu i zbiorze w sierpniu. Forma jara, ze względu na mniejszy system korzeniowy oraz krótszy okres wegetacji ma nieco większe od formy ozimej wymagania glebowe i wodne, ponadto charakteryzuje się większą zawodnością plonowania, zwłaszcza w suche i upalne lata. Rzepak jary zyskuje na znaczeniu w przypadku niewykonania planu zasiewów rzepaku ozimego oraz wtedy, gdy jest alternatywnie wysiewany po wymarznitych uprawach formy ozimej. Taka sytuacja miała miejsce w roku 2016, a wcześniej w roku 2012, kiedy zasiewy formy jarej rzepaku zdecydowanie wzrosły. W przypadku przesiewu, pole należy odpowiednio przygotować, a rośliny które przezimowały zniszczyć. Rzepaku jarego nie można używać do wiosennego przesiewu placowych braków roślin rzepaku ozimego ze względu na przesunięty w czasie o około jeden miesiąc przebieg faz kwitnienia i dojrzewania (rys. poniżej).

Rys. 3. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej odmian rzepaku jarego i ozimego (doświadczenia PDO 2021-2025)

Średni plon nasion badanych odmian rzepaku jarego w ostatnim pięcioleciu w doświadczeniach realizowanych w systemie Porejstowego doświadczalnictwa odmianowego (PDO) stanowił 48 procent plonu odmian rzepaku ozimego. Nasiona odmian rzepaku jarego odznaczają się jednak dobrą jakością. Zawierają przeciętnie więcej białka ogólnego, a mniej włókna i glukozyolanów, przy czym mają nieco mniejszą zawartość tłuszczu niż nasiona rzepaku ozimego (zestawienie poniżej).

Porównanie plonowania oraz niektórych cech jakościowych nasion odmian rzepaku jarego i ozimego (wyniki doświadczeń PDO z lat 2021–2025)

Wyszczególnienie	Rzepak jary	Rzepak ozimy	Relacja jary/ozimy (%)
Plon nasion (dt z ha)	21,7	45,2	48
Plon tłuszczu (dt z ha)	9,1	19,5	47
Zawartość tłuszczu (w %, 9% w.n.)	41,3	43,9	94
Zawartość glukozyolanów (μMg nasion)	7,8	9,8	80
Zawartość białka (w % smb)*	43,5	36,3	120
Zawartość włókna (w % smb)*	8,0	9,2	87

* – wyniki pochodzą z doświadczeń rejestrowych, z lat 2021-2025

Obie formy rzepaku mają także istotne znaczenie w zmianowaniu. Rzepak dobrze wkomponowuje się w płodozmian ze zbożami, a jednocześnie jest dla nich jednym z najlepszych przedplonów, który m.in. ogranicza nasilenie chorób. Jest również najczęściej uprawiany po zbożach, zwłaszcza jęczmieniu i pszenicy. Takie następstwo może jednak powodować spiętrzenie prac i w konsekwencji konieczność uproszczeń w poźniwej uprawie roli oraz w zabiegach doprawiających glebę przed siewem rzepaku ozimego.

Z uwagi na duże znaczenie gospodarcze, rzepak jest przedmiotem intensywnych prac hodowlanych, czego efektem jest znaczny postęp w jego udoskonalaniu. Badania dotyczą głównie plenności i jakości nasion, w tym m.in. zawartości tłuszczu, białka i włókna, oraz takich cech użytkowych jak: odporność na choroby, wytrzymałość na warunki stresowe (np. okresy suszy, niskie temperatury), a także odporność na pęknięcie łuszczyń

i osypywanie nasion. Prace hodowlane obejmują również poprawę niektórych cech morfologicznych, np. zmianę pokroju rośliny poprzez lepszy rozwój pędów bocznych, zwiększenie liczby łuszczyn, powiększenie systemu korzeniowego itp. W selekcji materiałów hodowlanych uwzględnia się też wymagania glebowe i potrzeby nawozowe. Postęp hodowlany dotyczy przede wszystkim zwiększenia poziomu plonowania, a to w głównej mierze dzięki tworzeniu nowych odmian mieszańcowych. Powstają one w wyniku kontrolowanego zapylenia krzyżowego odpowiednio dobranych homozygotycznych linii wyjściowych. Aby uzyskać w pełni mieszańcowe pokolenie F_1 , w hodowli nowych odmian stosuje się systemy genowo-cytoplazmatycznej męskiej niepłodności (sterylności). Hodowla odmian mieszańcowych jest także szczególnym sposobem biologicznej ochrony odmian. Materiał siewny takich odmian (nasiona F_1) jest bowiem wytwarzany przez krzyżowanie stałych komponentów, tj. linii i/lub odmian zgodnie z formułą mieszańca, znaną jedynie hodowcy.

Hodowla odmian mieszańcowych odznacza się dużym postępowaniem ze względu na wykorzystywanie efektu heterozji. Przejawia się on zwiększonym wigorem roślin, a także szybszym i bujniejszym rozwojem. Ponadto, rośliny wytwarzają silniejszy, bardziej rozrośnięty system korzeniowy, przez co mogą lepiej pobierać wodę i składniki pokarmowe. Ogólnie, odmiany mieszańcowe cechują się przede wszystkim większym potencjałem plonowania. Z tego względu, w ostatniej dekadzie nastąpiło wyraźne zwiększenie udziału odmian mieszańcowych w uprawie. Materiał siewny tych odmian jest powszechnie dostępny w ofercie dystrybutorów nasion. W ostatnich latach badań, w doświadczeniach PDO rzepaku ozimego, odmiany mieszańcowe plonowały średnio o 14 procent lepiej od odmian populacyjnych, a w poszczególnych latach od 10 do 20 proc. W sezonach wegetacyjnych, w których w większym nasileniu wystąpiły niekorzystne zjawiska atmosferyczne, np. w roku 2011, 2016, 2018 i 2019 reagowały przeważnie mniejszym spadkiem plonowania. Większość odmian mieszańcowych lepiej sprawdza się w przypadku opóźnionych siewów, ze względu na szybszy rozwój początkowy.

Dobór odmian mieszańcowych jest coraz liczniejszy i bardziej zróżnicowany. Obecnie, to właśnie odmiany mieszańcowe są głównym źródłem postępu hodowlanego w uprawie rzepaku, również w hodowli odpornościowej, w której tworzy się linie syntetyczne i półsyntetyczne dla wprowadzania genów determinujących odporność z gatunków pokrewnych. Dzięki temu, hoduje się m.in. odmiany o specyficznej odporności/tolerancji na porażenie kiłą kapusty, a jest to szczególnie ważne, gdyż obszar występowania tego groźnego patogenu

w naszym kraju sukcesywnie się zwiększa. Nowe odmiany mieszańcowe coraz częściej zawierają dodatkowe geny odporności na patogeny, np. *Rlm 7* (sucha zgnilizna kapustnych) i TuYV (wirus żółtaczk rzepy). W ofercie znajdują się także odmiany tolerancyjne na substancję czynną imazamoks (należącą do imidazolinonów), zastosowaną w herbicydach do zwalczania wielu chwastów, w tym również kapustowatych (tzw. technologia uprawy Clearfield). Hodowane są również odmiany o zwiększonej odporności na pęknięcie łuszczyń oraz odmiany mieszańcowe półkarłowe. Materiał siewny odmian mieszańcowych jest droższy niż odmian populacyjnych, a nasiona ze zbioru nie mogą być wykorzystane do zasiewów w kolejnym sezonie wegetacyjnym, jako że u form mieszańcowych efekt heterozji występuje tylko w pokoleniu F₁ i nie powtarza się w dalszych rozmnożeniach.

Mimo wielu zalet odmian mieszańcowych, również przydatność odmian populacyjnych do różnych warunków gospodarowania jest dobrze oceniana przez rolników, którzy nadal dość często je uprawiają. Takie odmiany przeważnie są wysiewane w mniejszych gospodarstwach i na małych powierzchniach. Odmiany populacyjne z reguły są mniej wymagające pod względem stanowiska. Ich podstawową zaletą jest stosunkowo łatwy zbiór, ze względu na mniejszą masę roślin, a to z kolei mniej obciąża pracę kombajnu. Potencjał plonowania najlepszych odmian populacyjnych dorównuje wielkości plonowania jedynie niektórym odmianom mieszańcowym. W najbliższych latach dobór tych odmian będzie coraz mniej liczny i mniej konkurencyjny wobec odmian mieszańcowych, gdyż wiele firm zrezygnowało z ich hodowli.

Wartość gospodarcza odmian rzepaku określana jest przez wiele cech i właściwości, wśród których zasadnicze znaczenie ma wielkość i jakość plonu. Odmiany rzepaku przeważnie niejednakowo reagują na zróżnicowane warunki siedliskowe i agrotechniczne. Niektóre odmiany plonują na podobnym poziomie w całym kraju, inne w jednych rejonach kraju plonują relatywnie lepiej, natomiast w innych gorzej. Reakcja rejonowa w dużym stopniu modyfikowana jest warunkami atmosferycznymi, różnymi w poszczególnych latach. Obecnie w ocenie odmian rzepaku ozimego obowiązuje podział kraju na sześć rejonów. Uwzględnia on podział administracyjny kraju i pewne podobieństwo agroklimatyczne województw. Rejonowe wyniki plonowania prezentowane są w ramach innych serii wydawniczych COBORU, takich jak: *Wstępne wyniki plonowania odmian w doświadczeniach porejestrowych* (WWP) oraz *Wyniki porejestrowych doświadczeń odmianowych* (WPDO).

Przy wyborze odmiany do uprawy warto, oprócz plonu, uwzględnić także inne cechy, zwłaszcza zimotrwałość (rzepak ozimy), zdrowotność oraz odporność na pęknięcie i osypywanie nasion, również wyleganie, a także inne. Wysiew odmian o gorszej zimotrwałości, w niektórych rejonach kraju, może istotnie zwiększyć ryzyko uprawy. Przeważnie odmiany wykazują zróżnicowaną odporność na poszczególne choroby. Najczęściej przejawiają większą odporność tylko na pojedynczy patogen, niekiedy dwa, jakkolwiek można wyodrębnić również odmiany o ogólnie lepszej, bądź gorszej zdrowotności. Spośród badanych odmian należy polecać również te, które cechują się mniejszą podatnością na wyleganie.

Wszystkie odmiany rzepaku badane w doświadczeniach urzędowych spełniły przed wpisaniem do Krajowego rejestru obowiązujący w Polsce wymóg zawartości sumy glukozyzolanów alkenowych i indolowych w nasionach ze zbioru doświadczeń poniżej 15 mikromoli na 1 g suchej masy nasion oraz udziału kwasu erukowego poniżej 2,0%. Zawartość glukozyzolanów w nasionach ma zasadnicze znaczenie z uwagi na wymagania jakościowe, w tym zdrowotne, paszy produkowanej z dodatkiem makuchu i śruty poekstrakcyjnej. Uwzględniając paszowe wykorzystanie rzepakowej śruty poekstrakcyjnej ważna jest także wysoka zawartość białka oraz niska zawartość włókna i ww. glukozyzolanów. Spośród ocenianych innych właściwości odmian dużą uwagę zwraca się na zawartość tłuszczu w nasionach, co ma szczególne znaczenie dla zakładów tłuszczowych i coraz częściej jest uwzględniane w cenie skupu surowca. Od roku 2021 wyniki zawartości tłuszczu przedstawiane są w niniejszej *Liście* przy wilgotności nasion 9%, a nie w suchej masie nasion (ze względu na taki sposób oznaczania zawartości tłuszczu przez podmioty skupujące nasiona na potrzeby przemysłu tłuszczowego).

Od roku 2013 w krajach Unii Europejskiej maksymalna zawartość glukozyzolanów w kwalifikowanych nasionach siewnych rzepaku nie może przekraczać 18 mikromoli (w Polsce od ponad 25 lat obowiązuje wymóg 15 mikromoli). W UE dąży się również do zaostrzenia i ujednoczenia normy zawartości glukozyzolanów w surowcu przemysłowym. W nasionach ze zbioru doświadczeń z reguły odmiany spełniają obowiązujący u nas wymóg zawartości glukozyzolanów. W przypadku pojedynczych odmian, stwierdzano jednak nieznaczne przekroczenie tego progu już po wpisaniu do Krajowego rejestru.

Z kolei od roku 2014 obowiązuje dyrektywa UE dotycząca konieczności wprowadzenia integrowanej ochrony roślin rolniczych, w tym rzepaku.

Oznacza to potrzebę hodowania, a następnie testowania i wdrażania odmian najbardziej odpowiednich do tego systemu uprawy. Odmiany takie powinny cechować się dużą efektywnością w warunkach ograniczonego stosowania środków produkcji, zwłaszcza zmniejszonego stosowania pestycydów. Stąd też niezbędna jest dostępność odmian odpornych lub tolerancyjnych na różne agrofagi. Odmiany odporne na czynniki biotyczne i abiotyczne będą również niezbędne dla upowszechnienia integrowanej produkcji rzepaku. Od roku 2023 integrowana produkcja w ramach ekoschematu jest objęta płatnościami, po spełnieniu określonych w metodyce integrowanej produkcji czynności i zabiegów.

W przypadku szkodników, w uprawach rzepaku przeważnie niezbędna jest skuteczna i ekonomicznie uzasadniona ochrona chemiczna roślin przed ich żerowaniem. Do roku 2013 podstawowym elementem tej ochrony było zaprawianie nasion preparatami zawierającymi środki owadobójcze, przede wszystkim przeciwko licznie występującym szkodnikom w pierwszych fazach rozwoju. Od 1 grudnia 2013 roku obowiązuje zakaz stosowania i sprzedaży nasion zaprawionych środkami ochrony roślin zawierającymi następujące substancje czynne: klotianidyna, tiametoksam i imidachlopyrd. Zmiana została wprowadzona rozporządzeniem wykonawczym Komisji Europejskiej (UE) nr 485/2013, ograniczającym zakres stosowania środków ochrony roślin zawierających ww. substancje czynne. W sezonie wegetacyjnym 2026/2027, podobnie jak w poprzednim, dostępne będą dwie zaprawy insektycydowe, jedna (Lumiposa 625 FS), zawierająca substancję czynną – cyjanotraniliprol, a druga (Buteo Star) – flupyradifuron. Dodatkowo do ochrony wschodzących roślin rzepaku przed szkodnikami można będzie użyć preparatu zawierającego cypermetrynę (Belem 0,8 MG), który w formie mikrogranulatu stosuje się do gleby jednocześnie z siewem nasion. Możliwość użycia tych preparatów zawierających insektycydy zapewne pozwoli na zaprawienie większości materiału siewnego rzepaku ozimego i takie nasiona odmian będą oferowane do siewu w roku 2026. W ostatnich latach nastąpiła zwiększona gradacja niektórych szkodników (pchełki, śmietka kapuściana, mszyce) zagrożających młodym roślinom rzepaku w okresie początkowego wzrostu i rozwoju. Konieczna stała się więc powschodowa ochrona rzepaku przed szkodnikami, a to skutkuje zwiększeniem chemizacji upraw. Ważne jest takie postępowanie, aby liczebność szkodników zredukować do takiego poziomu, który nie będzie powodował nadmiernych strat w plonie. Oprócz chemicznych zabiegów należy stosować inne metody i sposoby ograniczania ich szkodliwości. Są to m.in. właściwy płodozmian, izolacja prze-

strzenna od innych roślin kapustowatych, unikanie uproszczeń uprawowych itp. Jak dotychczas, nie ma dostępnych odmian rzepaku, które byłyby odporne na któregokolwiek szkodnika tej rośliny.

Obecnie czynnikiem dalszego wzrostu plonów w produkcji może być przede wszystkim zwiększanie powierzchni uprawy wysokoprodukcyjnych odmian mieszańcowych. Na znaczeniu zyskują również precyzyjnie wykonywane zabiegi uprawowe i pielęgnacyjne, umożliwiające szybkie i równomierne wschody roślin oraz zapewniające ich dobry wzrost i rozwój przed zimą, a w konsekwencji lepsze przetrzymywanie i większe plonowanie. Warto także wykorzystywać beznakładowe czynniki technologii produkcji rzepaku, czego przykładem jest zoptymalizowanie obsady roślin. Równomierna i umiarkowana obsada roślin (dla rzepaku ozimego przeważnie 30-40 szt./m², a dla rzepaku jarego 70-80 szt./m²) umożliwia wytworzenie silnych łodyg oraz odpowiedni rozwój pędów bocznych. Innym ważnym czynnikiem jest termin siewu rzepaku ozimego, który w dużym stopniu warunkuje wzrost i rozwój rozety liściowej przed zimą. Chcąc uzyskać właściwy rozwój roślin należy dążyć do zachowania odpowiedniego dla danego rejonu uprawy terminu siewu.

W badaniach i ocenie odmian wyniki odnoszone są do wzorca, którym jest średnia z kilku wybranych odmian. W danym sezonie wegetacyjnym wzorzec jest ten sam dla różnych rodzajów doświadczeń (rejestrowych, porejestrowych, rozpoznawczych), przy czym do roku 2022 w publikacjach dotyczących PDO plon nasion przedstawiany był w odniesieniu do wszystkich zarejestrowanych odmian populacyjnych badanych w danym roku. Od 2023 roku, plon odmian w wartościach względnych (procent wzorca) jest obliczony w porównaniu do średniej z czterech odmian wzorcowych – dwóch mieszańcowych i dwóch populacyjnych.

Przedstawione wyniki porejestrowych (PDO) i rejestrowych doświadczeń polowych pochodzą z lat 2022-2025. Stanowią one syntezę wyników kilku serii doświadczeń, różniących się zestawem badanych odmian oraz liczbą doświadczeń. Od roku zbioru 2013 doświadczenia porejestrowe z rzepakiem ozimym realizowane są w jednej serii. W przypadku odmian nowo zarejestrowanych wyniki pochodzą tylko z doświadczeń rejestrowych, a dla odmian wpisanych do Krajowego rejestru przed rokiem lub dwoma laty, wyniki są kompilacją ocen z obu serii doświadczeń. Wyniki głównych cech użytkowych odmian (plon nasion i zawartość tłuszczu – rzepak jary oraz ozimy) podano z poszczególnych lat badań, a dla pozostałych cech w postaci uśrednionej.

4. Rzepak jary

W latach 2010-2021 powierzchnia uprawy wahała się od 18 do 95 tys. ha (dane GUS), a w roku 2025 wyniosła około 8 tys. ha. Większy areal uprawy tej formy rzepaku był notowany głównie w latach, w których obserwowano wymarznienia plantacji rzepaku ozimego w niektórych rejonach kraju, tj. 2012 i 2016. Wiele pól po wymarznietym rzepaku ozimym, a zwłaszcza te, potraktowane herbicydami wykluczającymi uprawę zbóż jarych, zostało przesianych odmianami rzepaku jarego. Powrót silnych mrozów podczas minionej zimy, być może wpłynie na ponowne zainteresowanie odmianami rzepaku jarego. Forma jara rzepaku wymaga dobrych gleb i udaje się najlepiej w rejonach o zwiększonej ilości opadów w okresie wegetacji. Są to przede wszystkim rejony Polski północnej i wschodniej. Najwięcej rzepaku jarego uprawia się w województwach mazowieckim, pomorskim, wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim, a także warmińsko - mazurskim. Łączny areal zasiewu w tych województwach stanowi ok. 50% powierzchni uprawy w kraju.

Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2025 i w 2024 nie kwalifikowano plantacji nasiennych rzepaku jarego, natomiast w roku 2023 zakwalifikowano zaledwie 29 ha plantacji nasiennych, tylko trzech krajowych odmian rzepaku jarego Gustaw, Fantom i Laur.

W roku 2026 do Krajowego rejestru (KR) nie wpisano żadnej nowej odmiany rzepaku jarego. Aktualnie zarejestrowanych jest 8 odmian, 2 populacyjne i 6 mieszańcowych. Wśród zarejestrowanych odmian jest 2 krajowe i 6 zagranicznych. Wpisane do KR odmiany wykazują zróżnicowanie ważniejszych cech wartości gospodarczej, takich jak plon nasion oraz jego jakość, a także wczesność, wysokość roślin, odporność na wyleganie oraz porażenie przez ważniejsze choroby.

Wykaz wszystkich odmian rzepaku jarego wpisanych do Krajowego rejestru oraz trzech pochodzących ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niewpisanych do KR lecz badanych w doświadczeniach PDO, podano w tabeli 1. Zawiera ona także informację, które z nich są chronione krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy. Odmiany zestawiono w dwóch grupach – populacyjne i mieszańcowe. Liczbową ocenę większości z nich zamieszczono w tabelach 2-3. Wyniki ważniejszych cech rolniczo-użytkowych odmian pochodzą zarówno z doświadczeń PDO, jak i doświadczeń rejestrowych (odmiany nowe).

Na *Liście odmian zalecanych* do uprawy na obszarze dwóch województw, w roku 2026 znalazło się 5 odmian (Crazy CL, Lakritz, Laur, Lumen, Invigor 305 PS), przy czym w obu województwach rekomendowano trzy odmiany – Lakritz, Laur i Invigor 305 PS.

Tabela 1

Rzepak jary. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/Reprezentant (numer adresowy)		
1		2	3		
Wpisane do Krajowego rejestru (KR)					
<i>populacyjne</i>					
1	*Fantom	2021	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR	
2	*Laur	2022	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR	
<i>mieszkańcowe</i>					
3	Crazy CL	F ₁	2025	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
4	Invigor 305 PS	F ₁	2024	1176	BASF Polska Spółka z o.o.
5	Invigor 400 CL PS	F ₁	2025	1176	BASF Polska Spółka z o.o.
6	Lakritz	F ₁	2020	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
7	Lumen	F ₁	2016	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
8	Menthal	F ₁	2015	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
Z Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)					
9	Brander	F ₁	CCA	1176	BASF Polska Spółka z o.o.
10	INV105	F ₁	CCA	1176	BASF Polska Spółka z o.o.
11	Lagoon	F ₁	CCA	1357	NPZ Polska sp. z o.o.

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy;
 F₁ – odmiana mieszańcowa zrestorowana, CCA – odmiana ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niewpisana do Krajowego rejestru, włączona do badań PDO na podstawie pozytywnych wyników wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych.

Tabela 2

Rzepak jary. Plon nasion oraz zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach odmian

Lp.	Odmiany	Plon nasion				Zawartość tłuszczu				Zawar- tość glukozy- nolanów
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022	
		% wzorca				%				μM/g
						(przy 9% wilgotności nasion)				
1		2				3				4
	Wzorzec; dt z ha	22,5	15,1	23,3	24,6					
	Średnia					43,0	37,4	40,9	40,5	8,3
	<i>populacyjne</i>									
1	Fantom	97	98	97	94	43,8	39,3	41,5	41,2	8,7
2	Laur	100	100	97	99	43,0	39,7	41,3	41,5	8,3
	<i>mieszane</i>									
3	Crazy CL	103	121	110		43,3	39,3	41,8		8,2
4	Invigor 305 PS	106	108	117	114	42,8	35,7	40,3	39,1	8,9
5	Invigor 400 CL PS	103	114	112		41,4	34,3	39,5		6,5
6	Lakritz	104	108	106	107	42,7	36,8	40,6	40,3	9,0
7	Lumen	98	101	105	107	43,7	38,6	41,7	41,0	7,2
8	Menthal		64	83	84		34,9	40,5	39,5	8,8
9	Brander <small>CCA</small>			110	104			40,9	40,0	8,5
10	INV105 <small>CCA</small>			104	107			40,3	40,3	7,3
11	Lagoon <small>CCA</small>	99	101	107	105	43,3	37,8	41,3	41,4	9,5
	Liczba doświadczeń	11	10	7	11	4	4	5	6	12

Kol. 2: Wzorzec (plon nasion): 2025 – Gustaw Laur, Invigor 305 PS, Lakritz; 2024 – Gustaw, Laur, Invigor 305 PS, Lumen; 2023 – Gustaw, Laur, Lavina, Lumen; 2022 – Goliat, Gustaw, Lavina, Lumen

Tabela 3

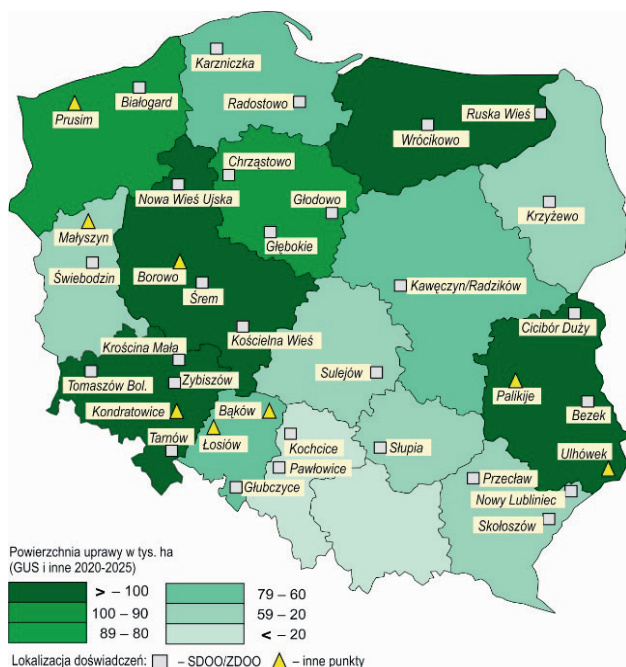
Rzepak jary. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Wysokość roślin	Wyleganie	Termin		Odporność na choroby		
				po- czątku kwitnie- nia	dojrzało- ści tech- nicznej	zgnilizna twardzi- kowa	czerń krzyżo- wych	mącz- niak praw- dziwy
		cm	sk. 9 ^o	dzień roku; (data)	6			
1	2	3	4	5	6	7	8	
	Średnia	115		155 (4.06)	210 (28.07)			
populacyjne								
1	Fantom	117	5	155	210	5	5	4
2	Laur	113	4	155	209	5	5	5
mieszane								
3	Crazy CL	116	5	155	210	5	5	5
4	Invigor 305 PS	116	5	156	211	5	5	5
5	Invigor 400 CL PS	116	5	156	210	5	6	5
6	Lakritz	112	6	155	209	5	5	5
7	Lumen	115	5	155	209	5	5	6
8	Menthal	117	5	158	211	5	5	5
9	Brander <small>CCA</small>	114	5	154	210	5	5	5
10	INV105 <small>CCA</small>	115	5	156	210	5	5	5
11	Lagoon <small>CCA</small>	112	5	155	209	5	5	5
Liczba doświadczeń		44	23	44	33	5	18	10

Kol. 3; 6-8 wyniki zbonitowane: 7 – odporność duża, 5 – odporność średnia, 3 – odporność mała

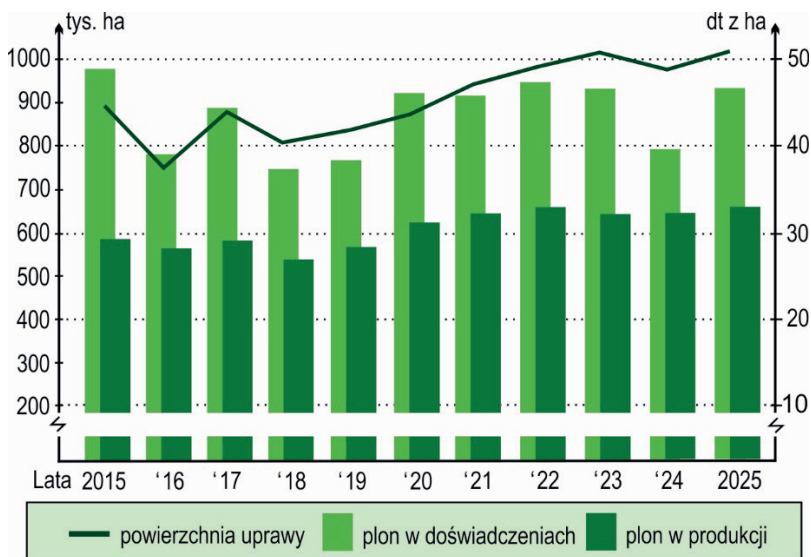
5. Rzepak ozimy

Powierzchnia uprawy rzepaku ozimego w naszym kraju, według danych GUS, wynosiła w ostatnich latach 740-1090 tys. ha (rys. 1). W roku 2025 areal uprawy tej rośliny wyniósł 1 090 tys. ha i był niewiele większy niż w roku poprzednim. Aktualnie najczęściej rzepaku ozimego uprawia się w województwach lubelskim, dolnośląskim, wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim. Sprzyjają temu warunki glebowe oraz większa liczba gospodarstw wielkoobszarowych, w których skoncentrowana jest produkcja. Dużą powierzchnię uprawy rzepak ozimy zajmuje także w województwach pomorskim i opolskim. O wielkości arealu uprawy w następnych latach zdecyduje głównie zapotrzebowanie na olej rzepakowy zużywany do produkcji biokomponentów (estrów) i zwiększone wykorzystanie wysokobiałkowej śruty poekstrakcyjnej oraz opłacalność produkcji.

Rys. 1. Rozmieszczenie stacji i zakładów doświadczalnych oceny odmian oraz innych punktów prowadzących doświadczenia PDO z rzepakiem ozimym, a także powierzchnia uprawy w województwach

Rzepak ozimy jest bardzo ważną rośliną w płodozmianie, zwłaszcza w tych gospodarstwach, w których w strukturze zasiewów dominują zboża. Jego uprawa stanowi istotny element fitosanitarny dla różnych agrofagów zbożowych. Silny i głęboko sięgający system korzeniowy rzepaku ozimego wykorzystuje składniki pokarmowe z głębszych warstw gleby. Ponadto, resztki poźniwne mają dużą wartość nawozową i są źródłem masy organicznej. Również zboża są głównym przedplonem rzepaku ozimego, a przeważnie jest nim pszenica i jęczmień. Takie następstwo powoduje niekiedy spiętrzenie prac związanych z uprawą pola przed siewem rzepaku, a często konieczność jej upraszczania.

Rys. 4. Powierzchnia uprawy rzepaku ozimego oraz plon nasion w doświadczeniach COBORU i w produkcji (wg GUS, ARMiR) w latach 2015-2025

W przypadku tej rośliny obserwuje się dość dużą zmienność plonowania w latach, a także w rejonach kraju. Przeważnie jest to skutek niesprzyjającego przebiegu warunków pogodowych. Przykładowo, plony rzepaku ozimego w latach 2018 i 2019 były jednymi z najniższych w wieloletnim okresie, głównie z powodu długiego okresu suszy. Z kolei po zimie 2011/2012 oraz

2015/2016 liczne plantacje zostały zlikwidowane, ze względu na wymarżnięcia roślin wielu odmian. Natomiast w roku 2014, w którym prawie przez cały okres wegetacji warunki były korzystne, zebrano bardzo duży plon. W ostatnim sezonie wegetacyjnym 2024/2025 warunki atmosferyczne ogólnie sprzyjały wegetacji rzepaku ozimego. Termin siewu przypadł na koniec sierpnia i początek września. Wschody były zróżnicowane, przeważnie wydłużone i wieloetapowe, zależały od warunków wilgotnościowych. Opóźnione i nierównomierne wschody obserwowano głównie tam, gdzie po siewie brakowało opadów lub wystąpił ulewny deszcz, w wyniku którego dochodziło do zaskorupienia wierzchniej warstwy gleby. W okresie jesiennej wegetacji było cieplej niż w wieloleciu, natomiast ilość opadów w większości punktów mniejsza niż zwykle. Warunki zimowania 2024/2025 okazały się stosunkowo łagodne, dlatego nie obserwowano wymarżnięć roślin, które przeważnie zachowały całą lub dużą powierzchnię rozet liściowych. Trwałe wznowienie wegetacji było zróżnicowane na terenie kraju, przy czym w większości doświadczeń nastąpiło w pierwszej dekadzie marca, średnio o dwa tygodnie później niż w poprzednim sezonie. Większe zagrożenie stanowiły późne przymrozki wiosną. Początkowy rozwój roślin był stosunkowo wolny ze względu na duże różnice temperatur między dniem i nocą. Poszczególne fazy rozwojowe nastąpiły w terminach zbliżonych do wielolecia. Początek kwitnienia nastąpił przeważnie w trzeciej dekadzie kwietnia, nieco szybciej w odniesieniu do wielolecia, jednak wyraźnie później niż w poprzednim sezonie, w którym rośliny rzepaku ozimego zakwitwały wyjątkowo wcześnie. W niektórych rejonach, występujące w tym okresie przymrozki, powodowały uszkodzenie rozkwitniętych już kwiatów. W maju ilość opadów była poniżej normy wieloletniej, było też stosunkowo chłodno. W różnych terminach miesiąca występowały przymrozki, które spowalniały rozwój roślin. Pomimo tego nastąpił dość intensywny rozrost roślin, które wyrosły i wytworzyły pędy boczne. Terminy poszczególnych faz rozwojowych były zróżnicowane w miejscowościach. W czerwcu warunki atmosferyczne charakteryzowały się porównywalną do wielolecia ilością opadów oraz wzrostem temperatury. Rośliny rzepaku były przeważnie niższe niż w ostatnich latach, ale miały dobre warunki wzrostu zawiązanych łuszczyn i wytworzonych nasion. W lipcu odnotowano tam stosunkowo dużo opadów, lokalnie wystąpiły także nawalne ulewy, a to spowodowało opóźnienie terminów zbioru w niektórych doświadczeniach. Plony nasion były zróżnicowane w doświadczeniach, ale przeważnie duże. Tylko w kilku doświadczeniach plon był powyżej 45 dt z ha. W większości wszystkich zebranych doświadczeń

plon nasion mieścił się w przedziale od 40 do 50 dt z ha. W pozostałych kilku doświadczeniach, uzyskany plon był poniżej 40 dt z ha.

Pojawianie się szkodników rzepaku, które występują na roślinach w okresie jesienno-wzrostu było w roku 2024 zróżnicowane w zależności od rejonu, dość duże na południu, zachodzie i w centrum kraju, małe w części północno-wschodniej i wschodniej. W okresie wschodów najczęściej obserwowano żerujące pchełki (ziemne i rzepakową) oraz naloty śmietki kapuścianej, a lokalnie także tantnisia krzyżowiaczka i miniarki na młodych roślinach rzepaku. W niektórych doświadczeniach rośliny zasiedlane były także przez licznie pojawiające się mszyce. Po wznowieniu wegetacji bardzo wcześnie na roślinach rzepaku pojawiły się chowacze łądzygowce, wraz ze wzrostem temperatury na początku marca. W niektórych lokalizacjach uszkodzenia wnętrza łądzy przez larwy były duże. W kwietniu liczebność słodzyszka rzepakowego na roślinach była przeważnie średnia, a niekiedy duża. Zagrożeniem w niektórych rejonach kraju były także szkodniki łuszczynowe – chowacz podobnik i przyszczarek kapustnik.

W minionym sezonie wegetacyjnym presja niektórych chorób powodowanych patogenami pochodzenia grzybowego była przeważnie umiarkowana, a tylko lokalnie dość duża. Obserwowano porażenie roślin rzepaku chorobami podstawy łądzy, w tym również suchą zgnilizną kapustnych. Z roku na rok wzrasta częstotliwość występowania werciliozy, która na wielu plantacjach bardzo mocno zaznaczyła swoją obecność. Natomiast w okresie wzrostu i dojrzewania łuszczyn wystąpiły dość powszechnie objawy porażenia łądzy zgnilizną twardzikową, a później na łuszczynach czernią krzyżowych. Nasilenie występowania poszczególnych chorób było przeważnie małe lub średnie, ale niekiedy dość duże, zwłaszcza tam, gdzie nie stosowano ochrony fungicydowej lub zastosowano bardzo ograniczoną ochronę.

Według danych Głównego Inspektoratu PIORiN, w roku 2025 zakwalifikowano 383 ha plantacji nasiennych jedenastu odmian rzepaku ozimego wpisanych do Krajowego rejestru i piętnastu odmian ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA). Największy udział miała populacyjna odmiana SM Bolt – 11% zakwalifikowanej powierzchni, a także inne populacyjne odmiany Kuba – 10%, Tom – 9%, Zodiak i Kepler – 7% (tab. 1). Relatywnie duży udział w powierzchni reprodukcji miały także dwie odmiany zagraniczne – Despina i Nicky (odpowiednio 7% i 5% zakwalifikowanej powierzchni). W Polsce rozmnażane są głównie odmiany krajowe, które w roku 2025 zajmowały powierzchnię 248 ha, czyli 65% całego arealu. Materiał siewny odmian zagranicznych, przeważnie mieszańcowych,

jest prawie w całości wytwarzany poza granicami naszego kraju, a następnie importowany i oferowany do sprzedaży. Część nasion pochodzi z zapasów poprzedniego roku.

W roku 2026 do Krajowego rejestru wpisano dwadzieścia jeden nowych odmian rzepaku ozimego, siedemnaście mieszańcowych – F1: DK Exiris, Invigor 2090, KWS Domingos, KWS Harturos, LG Adrenalin, LG Aldente, LG Piranha, LID Aneto, LID Bento, LID Croco, Linosa, Lotus, Polygon, PT326, PT332, RGT Ozzil, Travolta oraz cztery populacyjne – Bingo, Makler, Motto i SM Bemol. Wśród nich odmiany DK Exiris, Invigor 2090, LG Adrenalin, LG Aldente, LG Piranha, LID Aneto, LID Bento, LID Croco, Linosa, Lotus, Polygon, RGT Ozzil oraz Travolta cechują się deklarowaną przez hodowców odpornością na wirusa żółtaczkę rzepy (TuYV). Natomiast trzy odmiany: LG Piranha, LID Croco i Makler wykazują dużą odporność na kiłkę kapusty. Odporność odmian na patotypy *Plasmodiophora brassicae* najczęściej występujące w Polsce została potwierdzona w badaniach sprawdzających w IOR-PIB w Poznaniu. Prócz tego, większość nowych odmian przejawia znaczną odporność na pęknięcie łuszczyń i osypywanie się nasion, zwłaszcza w warunkach intensywnego opadu deszczu w fazie dojrzałości do zbioru. Charakterystykę wszystkich odmian opracowano na podstawie dwu- lub trzyletnich wyników doświadczeń rejestrowych, przeprowadzonych w latach 2023-2025. Nowe odmiany rzepaku ozimego, obok dużego plonu nasion, powinny charakteryzować się odpowiednimi cechami jakościowymi. Najlepiej, gdy nasiona zawierają dużo tłuszczu i białka, a mało glukozyzolanów i włókna. Rośliny powinny cechować się dobrą zimotrwałością, w tym zwłaszcza dużą wytrzymałością na mróz oraz dużą odpornością na wyleganie i główne choroby rzepaku: zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, czerni krzyżowych i werciliozę. Oczekuje się także kolejnych nowych odmian odpornych/tolerancyjnych na kiłkę kapusty i wirusa żółtaczkę rzepy. Bardzo ważna jest także tolerancja roślin odmian na warunki stresowe występujące w okresie wegetacji, zwłaszcza niedobór opadów lub gwałtowne zjawiska atmosferyczne powodujące pęknięcie łuszczyń i osypywanie nasion. Tak więc nowe odmiany rzepaku ozimego muszą współcześnie odpowiadać na coraz bardziej złożone wyzwania klimatyczne, biologiczne i technologiczne, łącząc wysoką wydajność z jakością oraz odpornością na stresy środowiskowe.

Obecnie w Krajowym rejestrze znajduje się 165 odmian rzepaku ozimego (33 populacyjne i 132 mieszańcowe). W tej liczbie jest 19 odmian krajowych i 146 zagranicznych. Ponad połowę zarejestrowanych odmian stanowią odmiany nowe, wpisane do rejestru w ostatnich pięciu latach.

W roku 2025 skreślono z Krajowego rejestru 14 odmian (Advocat, Albrecht, Arkansas, Crocodile, DK Psalma, Kuga, Leona, Mammut, Prince, PT248, Rohan, Smaragd, Tartu, Valerian). Dla trzech odmian wygasł okres wpisu w KR: Alvaro KWS, Atora i SY Florida. Materiał siewny odmian skreślonych z KR może znajdować się w obrocie jeszcze przez trzy lata po roku skreślenia lub krócej, jeżeli tak zdecyduje zachowujący odmianę. Wykaz wszystkich odmian rzepaku ozimego wpisanych do Krajowego rejestru oraz jedenastu odmian pochodzących ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niewpisanych do KR, lecz badanych w doświadczeniach PDO w roku 2025 podano w tabeli 1. Zawiera ona także informację, które z nich są chronione krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy. Odmiany podzielono na dwie grupy, tj. populacyjne i mieszańcowe. Trzydzieści odmian nie było badanych w doświadczeniach porzecznych, w co najmniej w 4 ostatnich latach, ze względu na ich mniejszą wartość (głównie niezadowolające plonowanie). W tabelach 2-4 podano wyniki ważniejszych cech rolniczo-użytkowych odmian, pochodzących zarówno z doświadczeń PDO, jak i doświadczeń rejestrowych. W przypadku procentu martwych roślin oceny dla odmian pochodzą z obserwacji po zimach 2017/2018 i 2015/2016, w trakcie których wystąpiły niekorzystne warunki atmosferyczne (bardzo niska temperatura powietrza w zakresie od -20 do -25 °C, przy jednoczesnym braku pokrywy śnieżnej). Takie warunki spowodowały częściowe lub całkowite wymarznienie roślin niektórych odmian, zwłaszcza w sezonie 2015/2016. W doświadczeniach, w których straty roślin były średnie lub duże, a ponadto zróżnicowane odmianowo, uzyskane wyniki pozwoliły ocenić zimotrwałość badanych odmian. W ostatnich czterech sezonach wegetacyjnych (2021/22, 2022/23, 2023/24 i 2024/25) okresy zimowe były stosunkowo łagodne, bez żadnego lub z minimalnym efektem wymarzenia, w związku z czym, wyników nie włączono do średniej z lat badań.

W roku 2026 na *Listach odmian zalecanych do uprawy na obszarze województw* (LOZ) znajduje się łącznie 48 odmian rzepaku ozimego. Przeważają odmiany mieszańcowe, których jest 40, populacyjnych jedynie 8. Dwadzieścia dwie odmiany otrzymały rekomendację do uprawy na terenie czterech i więcej województw. Najczęściej polecanymi do uprawy odmianami są mieszańcowe DK Excited, DK Exaura, KWS Lauros, LG Apollo, PT315 oraz populacyjna Bachus – w 11-14 województwach (szczegółowe informacje dostępne na stronie internetowej COBORU i SDOO). Warto zauważyć, że na LOZ znajduje się także pięć odmian cechujących się dużą odpornością na kiłę kapusty – Crocant, Create, Cromat, LG Tarrantula, Richmond. Takie odmiany są również potrzebne producentom

rzepaku, zwłaszcza w warunkach zagrożenia infekcją patogenu kiły. Odmiany odporne stanowią najbardziej efektywny sposób zapobiegania porażeniom roślin, a co za tym idzie, uniknięcia znacznych strat.

Plonowanie odmian jest wypadkową wielu czynników, zwłaszcza glebowych, agrotechnicznych i pogodowych, które charakteryzują się określoną specyfiką w regionach kraju, a w przypadku warunków atmosferycznych także dużą zmiennością w latach. Spośród wymienionych czynników, rolnik ma bezpośredni wpływ jedynie na wybór odmiany do uprawy i stosowaną agrotechnikę. Dlatego tak ważny jest np. prawidłowy płodozmián, wybór odpowiedniej odmiany, stosowanie do siewu kwalifikowanego materiału siewnego, przestrzeganie właściwego terminu siewu, terminowe i precyzyjne wykonywanie zabiegów, prawidłowy zbiór nasion itp. Aspekt agrotechniczny jest tym bardziej istotny, że przy tak dużym areale uprawy rzepaku ozimego nasilają się problemy związane m.in. z samosiewami, kompensacją niektórych chwastów, czy też częstszym występowaniem wielu chorób, np. kiły kapusty i szkodników, m.in. chowaczy czy ostatnio śmietki kapuścianej i mszycy. Producentowi znana jest także jakość gleby, na której planuje uprawę rzepaku. Im jest ona lepsza, tym plonowanie powinno być większe i pewniejsze. Niemniej, można stwierdzić ogólnie, że w ostatnich latach odmiany mieszańcowe częściej niż populacyjne plonowały lepiej na glebach gorszych.

Charakterystyka odmian rzepaku ozimego wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2026

Bingo (d. CBI 22-63)

Odmiana populacyjna.

Plon nasion duży. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość dość duża. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Zachowujący odmianę: IGP Polska sp.z o.o. sp. k.

DK Exiris (d. DMH679)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej mniejsza od średniej. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych – średnia, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i werciliozę – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: Bayer sp. z o.o.

Invigor 2090 (d. 3EW0314)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion dość duża.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość przeciętna. Rośliny wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej późniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: BASF Polska Spółka z o.o.

KWS Domingos (d. H9209177)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej późniejszy od średniego.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: KWS Polska sp. z o.o.

KWS Harturos (d. MH 200Q1098)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: KWS Polska sp. z o.o.

LG Adrenalin (d. LE23/478)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość dość duża. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej późniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: Limagrain Polska sp. z o.o.

LG Aldente (d. LE23/482)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni.

Odporność na choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych – dość duża, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i werciliozę – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: Limagrain Polska sp. z o.o.

LG Piranha (d. LE23/491)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość dość duża. Rośliny wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia. Odmiana o potwierdzonej w badaniach IOR-PIB odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów *Plasmodiophora brassicae* najczęściej występujących w Polsce.

Reprezentant zachowującego odmianę: Limagrain Polska sp. z o.o.

LID Aneto (d. LDC23127)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów poniżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: Lidea Poland sp. z o.o.

LID Bento (d. LDC23128)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość dość duża. Rośliny średnio wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia nieco późniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni.

Odporność na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: Lidea Poland sp. z o.o.

LID Croco (d. LDC23138)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia późniejszy od średniego, dojrzałości technicznej średni.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała. Odmiana o potwierdzonej w badaniach IOR-PIB odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów *Plasmiodiophora brassicae* najczęściej występujących w Polsce.

Reprezentant zachowującego odmianę: Lidea Poland sp. z o.o.

Linosa (d. BNJ1850)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: RAGT Semences Polska sp. z o.o.

Lotus (d. NPZ23348W)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość przeciętna. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni.

Odporność na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych – średnia, na werciliozę – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: NPZ Polska sp. z o.o.

Makler (d. MAH 9723)

Odmiana populacyjna.

Plon nasion dość mały. Zawartość tłuszczu w nasionach mniejsza od średniej, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion mniejsza od średniej.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny niskie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych – średnia, na werciliozę – mała. Odmiana o potwierdzonej w badaniach IOR-PIB odporności na kiłę kapusty, w zakresie patotypów *Plasmiodiophora brassicae* najczęściej występujących w Polsce.

Zachowujący odmianę: Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR

Motto (d. MAH 9523)

Odmiana populacyjna.

Plon nasion dość duży. Zawartość tłuszczu w nasionach mniejsza od średniej, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość dość mała. Rośliny dość niskie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco późniejszy od średniego.

Odporność na zgniliznę twardzikową i choroby podstawy łodygi – dość duża, na suchą zgniliznę kapustnych, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Zachowujący odmianę: Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR

Polygon (d. LE23/489)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu i glukozyolanów w nasionach średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, suchą zgniliznę kapustnych, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia.

Reprezentant zachowującego odmianę: Limagrain Polska sp. z o.o.

PT326 (d. 4105B029-01)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach duża, glukozyolanów poniżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej wcześniejszy od średniego.

Odporność na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych i werciliozę – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.

PT332 (d. 4105D058-01)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion duży do bardzo dużego. Zawartość tłuszczu w nasionach bardzo duża, glukozyolanów średnia. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dość duża. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej średni.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.

RGT Ozzil (d. BNJ1845)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach dość duża, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej dość mała. Masa 1000 nasion dość duża.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość dość duża. Rośliny wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej późniejszy od średniego.

Odporność na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych i werciliozę – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: RAGT Semences Polska sp. z o.o.

SM Bemol (d. BKH 6523)

Odmiana populacyjna.

Plon nasion dość duży. Zawartość tłuszczu w nasionach mniejsza od średniej, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią średnio szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej późniejszy od średniego.

Odporność na suchą zgniliznę kapustnych i czerń krzyżowych – dość duża, na zgniliznę twardzikową, choroby podstawy łodygi i werciliozę – średnia.

Zachowujący odmianę: Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR

Travolta (d. DMH617)

Odmiana mieszańcowa.

Plon nasion bardzo duży. Zawartość tłuszczu w nasionach średnia, glukozyolanów powyżej średniej. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej średnia. Masa 1000 nasion średnia.

Rozwój roślin jesienią dość szybki. Zimotrwałość średnia. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin początku kwitnienia i dojrzałości technicznej wcześniejszy od średniego.

Odporność na choroby podstawy łodygi – dość duża, na zgniliznę twardzikową, werciliozę i czerń krzyżowych – średnia, na suchą zgniliznę kapustnych – dość mała.

Reprezentant zachowującego odmianę: DSV Polska sp. z o.o.

Tabela 1

Rzepak ozimy. Wykaz odmian zarejestrowanych i niektórych z CCA

Lp.	Odmiany	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
			1	2
Wpisane do Krajowego rejestru (KR)				
<i>populacyjne</i>				
1	Anton	2023	153	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.
2	Bachus	2022	428	Saatbau Polska sp. z o.o.
3	*Bazalt ^{x/}	2016	618	HR Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR
4	Bingo	2026	1046	IGP Polska sp. z o.o. sp. k.
5	Birdy ^{x/}	2016	406	KWS Polska sp. z o.o.
6	*Bono ^{x/}	2020	618	HR Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR
7	*Brendy ^{x/}	2013	618	HR Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR
8	*Chrobry ^{x/}	2016	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
9	Derrick	2018	406	KWS Polska sp. z o.o.
10	Dreamline	2025	1046	IGP Polska sp. z o.o. sp.k.
11	ES Fuego	2019	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
12	*Galileus ^{x/}	2018	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
13	*Gemini	2019	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
14	Harry ^{x/}	2013	428	Saatbau Polska sp. z o.o.
15	*Kepler	2021	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
16	Kuba	2023	153	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.
17	*Kwazar	2020	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
18	Makler ^{k/}	2026	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
19	*Mars	2020	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
20	Marvin	2023	1131	Ciuser Breeding International GmbH

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
21	*Monolit ^{x/}		2008	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
22	Motto		2026	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
23	*Polka ^{kt/x/}		2016	10	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB
24	Quartz ^{x/}		2013	406	KWS Polska sp. z o.o.
25	Sidney ^{kt/x/}		2014	428	Saatbau Polska sp. z o.o.
26	SM Bemol		2026	618	HR Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR
27	*SM Bolt		2024	618	HR Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR
28	SY Ilona ^{x/}		2016	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
29	SY Rokas ^{x/}		2016	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
30	Telly		2024	428	Saatbau Polska sp. z o.o.
31	Tom		2022	153	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.
32	*Uniwersum		2022	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
33	*Zodiak		2025	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
mieszkańcowe					
34	Absolut	F ₁	2018	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
35	Aganos	F ₁	2021	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
36	Akilah	F ₁	2020	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
37	Alasco ^{kt/x/}	F ₁	2017	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
38	Ambassador	F ₁	2019	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
39	Amoroso	F ₁	2023	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
40	Angelico	F ₁	2018	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
41	Anniston ^{x/}	F ₁	2017	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
42	Architect ^{x/}	F ₁	2017	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
43	Artemis	F ₁	2019	429	Limagrain Polska sp. z o.o.

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru		Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	3	4	5	6
44	Aspect ^{x/}	F ₁	2018	429	Limagrain Polska sp. z o.o.	
45	Astana	F ₁	2018	399	DSV Polska sp. z o.o.	
46	Attica	F ₁	2023	429	Limagrain Polska sp. z o.o.	
47	Augusta ^{kk/x/}	F ₁	2018	429	Limagrain Polska sp. z o.o.	
48	Aurelia	F ₁	2019	429	Limagrain Polska sp. z o.o.	
49	Batis	F ₁	2020	399	DSV Polska sp. z o.o.	
50	Bernstein	F ₁	2024	399	DSV Polska sp. z o.o.	
51	Bogota	F ₁	2023	399	DSV Polska sp. z o.o.	
52	Chopin	F ₁	2018	399	DSV Polska sp. z o.o.	
53	Condor	F ₁	2021	399	DSV Polska sp. z o.o.	
54	Copernicus ^{x/}	F ₁	2017	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR	
55	Create ^{kk/}	F ₁	2024	399	DSV Polska sp. z o.o.	
56	Crocant ^{kk/}	F ₁	2022	1357	NPZ Polska sp. z o.o.	
57	Croissant ^{kk/}	F ₁	2023	399	DSV Polska sp. z o.o.	
58	Cromat ^{kk/}	F ₁	2023	1357	NPZ Polska sp. z o.o.	
59	Cromputer ^{kk/}	F ₁	2024	399	DSV Polska sp. z o.o.	
60	Crotora ^{kk/}	F ₁	2020	1357	NPZ Polska sp. z o.o.	
61	Crusador ^{kk/}	F ₁	2025	399	DSV Polska sp. z o.o.	
62	Daktari ^{x/}	F ₁	2020	399	DSV Polska sp. z o.o.	
63	Desperado	F ₁	2021	399	DSV Polska sp. z o.o.	
64	DK Exarho	F ₁	2025	904	Bayer sp. z o.o.	
65	DK Exaura	F ₁	2022	904	Bayer sp. z o.o.	
66	DK Exentric	F ₁	2022	904	Bayer sp. z o.o.	
67	DK Excited	F ₁	2020	904	Bayer sp. z o.o.	

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
68	DK Exigent	F ₁	2024	904	Bayer sp. z o.o.
69	DK Exiris	F ₁	2026	904	Bayer sp. z o.o.
70	DK Expat	F ₁	2020	904	Bayer sp. z o.o.
71	DK Expose	F ₁	2022	904	Bayer sp. z o.o.
72	DK Plener ^{kk/}	F ₁	2025	904	Bayer sp. z o.o.
73	Dominator	F ₁	2019	399	DSV Polska sp. z o.o.
74	Duke	F ₁	2019	399	DSV Polska sp. z o.o.
75	Dynamic	F ₁	2019	399	DSV Polska sp. z o.o.
76	ES Amaretto ^{x/}	F ₁	2020	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
77	ES Barocco ^{x/}	F ₁	2017	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
78	ES Cesario ^{x/}	F ₁	2016	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
79	ES Criterio ^{kk/}	F ₁	2022	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
80	ES Desirio	F ₁	2021	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
81	ES Imperio	F ₁	2016	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
82	Hiberia	F ₁	2024	406	KWS Polska sp. z o.o.
83	INV1165 ^{x/}	F ₁	2017	1176	BASF Polska sp. z o.o.
84	INV1188 ^{x/}	F ₁	2019	1176	BASF Polska sp. z o.o.
85	Invigor 2050	F ₁	2024	1176	BASF Polska sp. z o.o.
86	Invigor 2090	F ₁	2026	1176	BASF Polska sp. z o.o.
87	Janosh	F ₁	2023	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
88	Jurek	F ₁	2022	399	DSV Polska sp. z o.o.
89	KWS Domingos	F ₁	2026	406	KWS Polska sp. z o.o.
90	KWS Granos	F ₁	2021	406	KWS Polska sp. z o.o.
91	KWS Harturos	F ₁	2026	406	KWS Polska sp. z o.o.

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
92	KWS Lauros	F ₁	2022	406	KWS Polska sp. z o.o.
93	KWS Oceanos	F ₁	2025	406	KWS Polska sp. z o.o.
94	LG Abraham	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
95	LG Adamant	F ₁	2025	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
96	LG Adeline	F ₁	2023	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
97	LG Adrenalin	F ₁	2026	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
98	LG Adventus	F ₁	2025	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
99	LG Akerman	F ₁	2025	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
100	LG Alacroix	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
101	LG Aldente	F ₁	2026	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
102	LG Alltamira ^{kk/}	F ₁	2021	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
103	LG Alpine	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
104	LG Anarion ^{kk/}	F ₁	2020	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
105	LG Aphodite	F ₁	2023	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
106	LG Apollonia	F ₁	2022	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
107	LG Areti	F ₁	2020	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
108	LG Armada	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
109	LG Arnold	F ₁	2021	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
110	LG Arrakis	F ₁	2025	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
111	LG Atacama	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
112	LG Auckland	F ₁	2022	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
113	LG Avenger	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
114	LG Aviron	F ₁	2020	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
115	LG Baracuda ^{kk/}	F ₁	2023	429	Limagrain Polska sp. z o.o.

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
116	LG Piranha ^{kk/}	F ₁	2026	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
117	LG Scorpion ^{kk/}	F ₁	2021	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
118	LG Tarantula ^{kk/}	F ₁	2024	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
119	LG Wagner	F ₁	2023	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
120	LID Aneto	F ₁	2026	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
121	LID Bento	F ₁	2026	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
122	LID Cabero	F ₁	2025	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
123	LID Caliento	F ₁	2024	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
124	LID Croco ^{kk/}	F ₁	2026	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
125	LID Hello	F ₁	2025	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
126	LID Invicto	F ₁	2024	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
127	LID Maestro	F ₁	2025	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
128	LID Sandro	F ₁	2024	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
129	LID Tebo	F ₁	2025	1274	Lidea Poland sp. z o.o.
130	Linosa	F ₁	2026	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
131	Lotus	F ₁	2026	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
132	Manhattan	F ₁	2022	904	Bayer sp. z o.o.
133	Metropol	F ₁	2021	1357	NPZ Polska sp. z o.o.
134	Nairobi	F ₁	2022	399	DSV Polska sp. z o.o.
135	Nebraska	F ₁	2024	399	DSV Polska sp. z o.o.
136	Neon	F ₁	2019	611	HR Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR
137	NK Technic ^{x/}	F ₁	2009	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
138	Pegazzus ^{kk/}	F ₁	2021	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
139	Pirol	F ₁	2022	399	DSV Polska sp. z o.o.

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
140	Polygon	F ₁	2026	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
141	PT297	F ₁	2021	300	Pioneer Hi-Bred Northern Europe Sales Division GmbH Oddział w Polsce
142	PT303	F ₁	2022	300	Pioneer Hi-Bred Northern Europe Sales Division GmbH Oddział w Polsce
143	PT312	F ₁	2024	1219	Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.
144	PT315	F ₁	2023	1219	Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.
145	PT326	F ₁	2026	1219	Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.
146	PT332	F ₁	2026	1219	Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.
147	RGT Ozzil	F ₁	2026	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
148	Riccardo KWS	F ₁	2019	406	KWS Polska sp. z o.o.
149	Richmond ^{kk/}	F ₁	2023	399	DSV Polska sp. z o.o.
150	Romeo	F ₁	2023	399	DSV Polska sp. z o.o.
151	Royce	F ₁	2025	399	DSV Polska sp. z o.o.
152	Stefano KWS	F ₁	2017	406	KWS Polska sp. z o.o.
153	SY Alibaba ^{kk/x/}	F ₁	2018	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
154	SY Elisabetta	F ₁	2025	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
155	SY Floretta	F ₁	2021	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
156	SY Florian ^{x/}	F ₁	2019	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
157	SY Iowa ^{x/}	F ₁	2018	228	Syngenta Polska sp. z o.o.
158	Tatiana ^{x/}	F ₁	2018	904	Bayer sp. z o.o.
159	Teflon	F ₁	2025	399	DSV Polska sp. z o.o.
160	Temptation	F ₁	2020	399	DSV Polska sp. z o.o.
161	Texas	F ₁	2023	399	DSV Polska sp. z o.o.
162	Tigris	F ₁	2016	904	Bayer sp. z o.o.

Lp.	Odmiany		Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/reprezentant (nr adresowy)	
	1	2	2	3	
163	Travolta	F ₁	2026	399	DSV Polska sp. z o.o.
164	Tuba	F ₁	2022	399	DSV Polska sp. z o.o.
165	Zeus	F ₁	2022	904	Bayer sp. z o.o.
Z Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)					
166	Ceos	F ₁	CCA	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
167	Crossfit	F ₁	CCA	1176	BASF Polska sp. z o.o.
168	DK Exbury	F ₁	CCA	904	Bayer sp. z o.o.
169	DK Exima	F ₁	CCA	904	Bayer sp. z o.o.
170	ES Performo	F ₁	CCA	1046	IGP Polska sp. z o.o. sp. k.
171	Kocazz ^{kk/}	F ₁	CCA	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
172	LG Academic	F ₁	CCA	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
173	LG Altano	F ₁	CCA	1046	IGP Polska sp. z o.o. sp. k.
174	LG Austin	F ₁	CCA	429	Limagrain Polska sp. z o.o.
175	Trezzor	F ₁	CCA	388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.
176	Triathlon	F ₁	CCA	1357	NPZ Polska sp. z o.o.

Kol. 1: * – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy;
^{kt/} – odmiana o zmienionych proporcjach zawartości kwasów tłuszczowych – podwyższonej zawartość kwasu oleinowego i obniżonej zawartość kwasu linolowego (HO);
^{kk/} – odmiana o potwierdzonej w badaniach IOR-PIB odporności/tolerancji na patotypy kity kapusty *Plasmiodiophora brassicae* najczęściej występujące w Polsce;
^{x/} – odmiana niebadana w latach 2022-2025;
F₁ – odmiana mieszańcowa,
Kol. 2: CCA – odmiana ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA), niewpisana do Krajowego rejestru, włączona do badań PDO na podstawie pozytywnych wyników wartości gospodarczej w doświadczeniach rozpoznawczych

Tabela 2

Rzepak ozimy. Plon nasion odmian oraz zawartość tłuszczu

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		1		2		3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
populacyjne									
1	Anton	89	91	96	95	43,7	42,4	44,8	43,3
2	Bachus	92	92	100	97	44,7	43,2	45,0	43,2
3	Bingo	94	97			44,4	43,6		
4	Derrick	93	92	93	92	42,0	41,6	43,6	41,4
5	Dreamline	84	95	98		42,6	44,2	44,1	
6	ES Fuego				90				43,2
7	Gemini			86	88			44,7	42,9
8	Kepler			88	88			45,5	43,6
9	Kuba	89	92	99	99	44,6	43,3	45,2	43,6
10	Kwazar			89	89			44,5	42,7
11	Makler	89	83			42,6	42,9		
12	Mars			91	89			42,8	42,3
13	Marvin	90	89	99	95	44,2	43,3	44,3	43,3
14	Motto	93	94			43,4	43,4		
15	SM Bemol	93	94			43,4	43,5		
16	SM Bolt	90		89	93	43,2			42,2
17	Telly	97	96	94	93	46,1	45,2	46,4	44,3
18	Tom	92	87	103		44,2	43,3	44,8	
19	Uniwersum			83				44,7	
20	Zodiak	96	96	99		43,3	42,4	43,7	
mieszane									
21	Absolut		103	105	105		42,5	44,2	42,1
22	Aganos			107	105			44,1	42,7

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
	1	2				3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
23	Akilah	102	101	107	104	45,2	43,2	45,1	44,5
24	Ambassador		104	108	110		42,6	44,7	42,5
25	Amoroso	107	111	111	107	44,7	43,4	45,7	43,5
26	Angelico				105				42,6
27	Artemis	100	104	112	108	44,4	43,9	45,6	43,3
28	Astana			99	97			45,4	44,6
29	Attica			110	108			44,9	43,4
30	Aurelia		98	106	109		42,7	44,4	43,0
31	Batis	98	101	106	102	45,4	44,0	45,8	44,4
32	Bernstein	106	109	110	106	45,3	44,8	46,4	44,0
33	Bogota	102	97	106	105	45,5	43,9	46,1	43,8
34	Chopin				98				43,8
35	Condor	99	102	104	100	46,1	44,8	46,2	44,4
36	Create	96		104	104	45,2		44,4	42,2
37	Crocant	96	103	104	101	44,3	42,1	44,5	42,2
38	Croissant	91	85	91	101	46,4	44,4	46,0	44,8
39	Cromat	94	98	106	109	44,5	43,2	45,0	43,1
40	Cromputer	95	94	102	104	44,9	43,5	44,9	43,7
41	Crotora		96	96	95		44,0	45,7	44,2
42	Crusador	109	111	114		44,9	44,1	44,8	
43	Desperado	95	97	102	105	45,3	44,1	46,0	44,7
44	DK Exarho	103	112	110		45,2	43,3	43,1	
45	DK Exaura	105	108	111	108	45,2	43,3	45,0	43,8
46	DK Excentric	98	103	108	111	45,0	43,0	44,7	42,7
47	DK Excited	106	109	111	111	45,7	43,9	45,7	44,1
48	DK Exigent	103		105	104	45,6		46,3	43,9

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		1		2		3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
49	DK Exiris	109	113			44,2	44,6		
50	DK Expat				102				42,6
51	DK Expose	100	107	105	102	44,9	43,1	44,4	42,2
52	DK Plener		103	104	109		43,7	43,6	
53	Dominator			102	99			45,6	44,4
54	Duke			102	102			45,9	44,4
55	Dynamic	100	103	102	102	45,7	44,0	45,8	44,2
56	ES Criterio			98	95			44,4	42,0
57	ES Desirio			112	101			45,1	43,7
58	ES Imperio				99				42,3
59	Hiberia	109	114	108	109	45,2	44,1	45,1	43,4
60	Invigor 2050	101	107	113	109	44,7	42,7	45,7	43,8
61	Invigor 2090	107	114			44,0	44,5		
62	Janosh	98	104	109	111	44,1	42,4	45,0	43,1
63	Jurek	100	102	109	106	45,1	43,5	45,4	43,5
64	KWS Domingos	110	112			44,4	44,4		
65	KWS Granos	100	102	110	106	44,5	43,3	45,4	42,9
66	KWS Harturos	110	113	107		44,6	44,4	44,8	
67	KWS Lauros	111	112	114	117	45,1	43,8	45,2	44,1
68	KWS Oceanos	109	109	110		44,2	43,7	44,0	
69	LG Abraham			110	106			45,0	43,3
70	LG Adamant	103	112	114		43,7	43,8	44,1	
71	LG Adeline	101	103	112	110	43,8	42,5	45,1	43,0
72	LG Adrenalin	114	116			45,6	45,5		
73	LG Adventus	103	113	113		44,3	44,8	43,8	
74	LG Akerman	107	110	112		44,8	44,5	44,6	

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		1		2		3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
75	LG Alacroix			113	108		44,5	45,6	43,9
76	LG Aldente	113	116			44,9	45,2		
77	LG Alltamira			104	106			45,0	43,3
78	LG Alpine	99	102	109	103	44,3	44,1	45,0	43,4
79	LG Anarion		96	101	103		42,8	44,4	42,7
80	LG Aphrodite	107	104	117	113	44,2	42,9	45,0	43,5
81	LG Apollonia	109	111	109	108	44,6	43,5	44,5	42,9
82	LG Areti		105	110	109		43,0	44,7	43,0
83	LG Armada	107	112	114	106	45,0	43,7	45,2	43,8
84	LG Arnold	105	108	110	109	45,3	44,0	45,3	43,6
85	LG Arrakis	101	110	116		44,7	43,8	44,1	
86	LG Atacama	101	108	110	107	44,8	44,5	45,5	43,8
87	LG Auckland	103	106	113	111	44,7	43,3	45,1	43,5
88	LG Avenger	107	118	113	111	44,9	44,2	45,1	43,7
89	LG Aviron	106	104	113	110	44,3	42,8	44,1	42,1
90	LG Baracuda	96	93		108	44,4	43,1		43,1
91	LG Piranha	104	110			44,0	44,4		
92	LG Scorpion		102	106	110		43,9	44,7	43,3
93	LG Tarantula	105	106	107	105	45,6	44,2	45,1	42,9
94	LG Wagner	105	107		110	44,6	43,2		43,5
95	LID Aneto	112	107			45,0	45,9		
96	LID Bento	115	113			45,0	45,4		
97	LID Cabero		111	105	110		44,9	44,6	45,1
98	LID Caliento	109	112	117	106	44,7	43,6	45,5	43,2
99	LID Croco	111	109			44,8	44,5		
100	LID Hello	105	113	114		43,4	43,5	43,9	
101	LID Invicto	112	115	107	110	46,1	44,9	46,0	44,0

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
		1		2		3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
102	LID Maestor	103	118	108		44,1	43,8	43,1	
103	LID Sandro	107	112	114	106	44,4	43,7	45,2	43,2
104	LID Tebo	108	112	112		44,0	44,2	43,9	
105	Linosa	109	113			45,2	45,7		
106	Lotus	108	111			44,5	45,0		
107	Manhattan	100	102	103	104	45,5	43,3	45,2	43,2
108	Metropol	102	103	105	99	45,5	44,8	45,8	43,8
109	Nairobi	98	101	102	103	45,3	43,6	45,2	43,3
110	Nebraska	105	105	111	107	44,7	43,7	44,8	43,1
111	Neon				95				42,1
112	Pegazzus		95	98	94		43,7	44,8	43,7
113	Pirol	100	97	102	104	45,7	43,5	46,2	43,6
114	Polygon	110	113			44,3	44,4		
115	PT297			106	97			45,9	44,9
116	PT303			101	103				44,4
117	PT312	102	104	108	103	46,2	45,5	46,3	44,4
118	PT315	108	111	107	106	45,8	44,4	45,7	44,6
119	PT326	109	109	105		45,8	45,4	46,2	
120	PT332	109	110			45,9	46,2		
121	RGT Ozzil	110	114			44,9	45,5		
122	Riccardo KWS				99				42,8
123	Richmond	99	102	109	108	44,8	43,7	44,8	43,0
124	Romeo	103	107	111	103	45,8	44,0	44,8	43,9
125	Royce	110	116	108		44,1	44,3	44,7	
126	Stefano KWS				97				42,3
127	SY Elisabetta		113	108	106		43,2	43,3	43,5
128	SY Floretta			100	95			45,1	44,4

Lp.	Odmiany	Plon nasion (w % wzorca)				Zawartość tłuszczu (9% wilgotności nasion)			
		2025	2024	2023	2022	2025	2024	2023	2022
1		2				3			
	Wzorzec; dt z ha Średnia; %	45,3	39,3	44,5	49,0	44,7	43,9	44,9	43,4
129	Teflon	107	114	115		44,9	44,3	43,4	
130	Temptation	102	99	104	97	44,9	43,0	45,0	43,9
131	Texas	91	95	108	109	44,6	43,4	45,1	43,0
132	Tigris				102				42,8
133	Travolta	109	115			44,5	44,6		
134	Tuba		99	103	103		44,3	45,7	43,9
135	Zeus	96	102	104	104	44,7	43,2	45,1	43,7
136	Ceos <small>CCA</small>	114	109	109		45,7	45,0	44,7	
137	Crossfit <small>CCA</small>	102	105	101	110	45,9	44,4	45,1	44,3
138	DK Exbury <small>CCA</small>	101	103	107	109	44,8	43,0	45,8	44,9
139	DK Exima <small>CCA</small>	108	108	109	105	44,2	43,2	44,4	42,8
140	ES Performo <small>CCA</small>	105	116	105		43,9	44,8	44,2	
141	Kocazz <small>CCA</small>	97	98	101	94	44,8	44,6	44,1	44,3
142	LG Academic <small>CCA</small>	104	110	114		44,5	43,9	44,3	
143	LG Altano <small>CCA</small>	97	102	106	106	43,4	42,7	42,6	42,8
144	LG Austin <small>CCA</small>	104	108	108	111	45,0	43,5	43,5	43,5
145	Trezzor <small>CCA</small>	104	95	101	96	44,7	43,7	44,6	43,7
146	Triathlon <small>CCA</small>	104	110	114		44,4	44,6	43,9	
Liczba doświadczeń		26	28	28	26	5	5	5	5

Kol. 2: Wzorzec (plon nasion): 2025 – Kuba, Telly, DK Excited, LG Avenger, 2024 – Derrick, Kuba, DK Excited, LG Arnold; 2023, 2022 – Derrick, Gemini, DK Excited, LG Arnold;

Tabela 3

**Rzepak ozimy. Zawartość glukozyolanów w nasionach oraz
ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian**

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozyolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022-2025	2022-2025	2017/2018	2015/2016	2022-2025		2022-2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
populacyjne								
1	Anton	10,4	7,0	●	●	7,5	149	6
2	Bachus	9,6	7,2	●	●	7,6	146	6
3	Bingo	10,4	7,1	●	●	7,5	149	6
4	Derrick	9,3	7,1	25	37	7,4	146	5
5	Dreamline	11,3	7,0	●	●	7,5	145	5
6	ES Fuego	9,4	6,9	26	●	7,4	143	5
7	Gemini	8,1	7,3	23	●	7,8	151	4
8	Kepler	8,5	7,2	●	●	7,7	149	4
9	Kuba	9,5	7,2	●	●	7,6	146	6
10	Kwazar	9,6	7,1	16	●	7,4	149	5
11	Makler	11,5	7,1	●	●	7,5	144	5
12	Mars	8,5	7,1	14	●	7,5	144	4
13	Marvin	9,9	7,1	●	●	7,7	144	6
14	Motto	11,3	7,1	●	●	7,5	148	5
15	SM Bemol	12,1	7,2	●	●	7,6	153	5
16	SM Bolt	11,4	7,1	●	●	7,6	146	4
17	Telly	9,9	7,1	●	●	7,8	142	4
18	Tom	9,2	7,1	●	●	7,7	147	6
19	Uniwersum	8,1	7,0	●	●	7,4	146	3
20	Zodiak	10,4	7,0	●	●	7,6	146	6
mieszanicowe								
21	Absolut	9,6	7,2	22	25	7,9	158	4

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozynolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022- -2025	2022- -2025	2017/ 2018	2015/ 2016	2022-2025		2022- -2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
22	Aganos	9,9	7,1	●	●	7,7	146	6
23	Akilah	8,8	7,2	14	●	7,7	150	6
24	Ambassador	9,0	7,3	20	●	7,8	150	5
25	Amoroso	11,6	7,4	●	●	7,8	157	4
26	Angelico	11,5	7,4	19	37	8,0	154	5
27	Artemis	9,7	7,3	22	●	7,7	158	5
28	Astana	9,1	7,0	20	30	7,8	143	6
29	Attica	9,2	7,5	●	●	7,7	151	5
30	Aurelia	9,3	7,3	20	●	7,8	146	5
31	Batis	8,8	7,3	21	●	7,7	149	5
32	Bernstein	11,3	7,4	●	●	7,7	154	5
33	Bogota	9,1	7,3	●	●	7,8	154	6
34	Chopin	11,7	7,1	24	40	7,6	149	5
35	Condor	9,7	7,2	●	●	7,8	149	6
36	Create	12,7	7,5	●	●	7,8	151	5
37	Crocant	11,6	7,3	●	●	7,5	164	5
38	Croissant	8,8	7,2	●	●	7,6	150	7
39	Cromat	10,9	7,2	●	●	7,8	144	6
40	Cromputer	9,4	7,3	●	●	7,8	152	6
41	Crotora	9,9	7,1	19	●	7,6	154	5
42	Crusador	11,1	7,3	●	●	8,1	156	6
43	Desperado	11,6	7,2	●	●	7,6	148	5
44	DK Exarho	11,2	7,2	●	●	7,9	153	3
45	DK Exaura	11,4	7,4	●	●	7,9	155	5
46	DK Excentric	10,9	7,3	●	●	7,7	162	5
47	DK Excited	11,0	7,4	14	●	7,9	154	5
48	DK Xigent	12,1	7,3	●	●	7,9	159	5

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozynolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022- -2025	2022- -2025	2017/ 2018	2015/ 2016	2022-2025		2022- -2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
49	DK Exiris	10,8	7,2	●	●	7,9	154	5
50	DK Expat	12,4	7,0	22	●	7,6	153	5
51	DK Expose	9,9	7,2	●	●	7,6	162	5
52	DK Plener	11,8	7,3	●	●	7,7	154	5
53	Dominator	8,5	7,1	19	●	7,6	150	6
54	Duke	11,8	7,1	21	●	7,6	150	5
55	Dynamic	11,9	7,3	27	●	7,6	152	5
56	ES Criterio	11,6	7,3	●	●	7,6	159	4
57	ES Desirio	12,2	7,3	●	●	7,7	155	6
58	ES Imperio	12,6	7,2	21	24	7,6	148	5
59	Hiberia	13,2	7,3	●	●	7,8	159	5
60	Invigor 2050	12,6	7,4	●	●	7,7	153	5
61	Invigor 2090	10,7	7,3	●	●	8,1	161	4
62	Janosh	8,7	7,2	●	●	7,7	155	6
63	Jurek	9,0	7,1	●	●	7,9	145	5
64	KWS Domin-	10,8	7,2	●	●	7,7	156	5
65	KWS Granos	10,7	7,2	●	●	7,7	155	6
66	KWS Harturos	11,0	7,0	●	●	7,8	157	5
67	KWS Lauros	11,2	7,5	●	●	8,0	158	6
68	KWS Oceanos	10,1	7,1	●	●	7,9	154	5
69	LG Abraham	7,7	7,3	●	●	7,8	149	4
70	LG Adamant	9,9	7,4	●	●	7,8	157	6
71	LG Adeline	10,7	7,4	●	●	7,7	154	5
72	LG Adrenalin	11,6	7,2	●	●	7,8	164	5
73	LG Adventus	8,5	7,3	●	●	7,7	166	5
74	LG Akerman	9,6	7,4	●	●	7,9	168	5

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozynolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022- -2025	2022- -2025	2017/ 2018	2015/ 2016	2022-2025		2022- -2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
75	LG Alacroix	11,6	7,3	●	●	8,0	156	4
76	LG Aldente	10,8	7,2	●	●	7,8	158	5
77	LG Alltamira	9,4	7,4	●	●	7,9	153	5
78	LG Alpine	9,2	7,5	●	●	7,8	153	5
79	LG Anarion	9,8	7,4	23	●	7,7	155	5
80	LG Aphrodite	8,4	7,5	●	●	7,9	156	4
81	LG Apollonia	9,8	7,4	●	●	8,0	156	5
82	LG Areti	11,1	7,3	13	●	7,9	160	5
83	LG Armada	10,3	7,3	●	●	7,9	158	5
84	LG Arnold	10,0	7,3	●	●	7,8	158	5
85	LG Arrakis	10,3	7,3	●	●	7,8	156	5
86	LG Atacama	9,1	7,4	●	●	7,9	162	4
87	LG Auckland	9,6	7,4	●	●	7,8	155	5
88	LG Avenger	8,6	7,5	●	●	7,9	162	5
89	LG Aviron	9,1	7,4	12	●	7,9	155	4
90	LG Baracuda	8,8	7,4	●	●	8,0	155	5
91	LG Piranha	10,6	7,4	●	●	8,1	163	5
92	LG Scorpion	10,7	7,4	●	●	8,0	157	5
93	LG Tarantula	9,4	7,3	●	●	7,8	161	5
94	LG Wagner	9,9	7,3	●	●	7,7	151	4
95	LID Aneto	9,8	7,2	●	●	8,1	167	4
96	LID Bento	10,0	7,4	●	●	8,0	156	5
97	LID Cabero	9,2	7,3	●	●	7,8	163	4
98	LID Caliente	10,0	7,3	●	●	7,9	168	4
99	LID Croco	13,1	7,4	●	●	7,9	164	5
100	LID Hello	10,6	7,4	●	●	7,8	161	5

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozynolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022- -2025	2022- -2025	2017/ 2018	2015/ 2016	2022-2025		2022- -2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
101	LID Invicto	9,7	7,3	●	●	7,8	165	3
102	LID Maestro	12,5	7,3	●	●	7,8	161	4
103	LID Sandro	11,2	7,3	●	●	7,9	160	5
104	LID Tebo	9,9	7,3	●	●	7,8	157	5
105	Linosa	11,0	7,1	●	●	8,0	157	5
106	Lotus	12,5	7,2	●	●	7,7	155	5
107	Manhattan	11,5	7,2	●	●	7,7	153	5
108	Metropol	9,5	7,1	●	●	7,7	150	5
109	Nairobi	12,4	7,2	●	●	7,6	150	5
110	Nebraska	9,3	7,2	●	●	7,7	146	4
111	Neon	10,9	7,3	20	27	7,8	154	4
112	Pegazzus	9,1	7,1	●	●	7,6	149	5
113	Pirol	11,6	7,3	●	●	7,7	151	5
114	Polygon	10,5	7,4	●	●	8,1	157	5
115	PT297	11,3	7,2	●	●	7,6	157	5
116	PT303	7,1	7,4	●	●	7,7	165	6
117	PT312	10,0	7,3	●	●	7,7	156	5
118	PT315	11,0	7,4	●	●	7,8	162	5
119	PT326	9,3	7,3	●	●	7,9	160	4
120	PT332	10,5	7,3	●	●	7,8	158	5
121	RGT Ozzil	12,2	7,2	●	●	7,8	162	4
122	Riccardo KWS	11,5	7,1	20	●	7,5	153	6
123	Richmond	13,0	7,3	●	●	7,9	151	4
124	Romeo	11,3	7,4	●	●	7,9	161	5
125	Royce	12,1	7,4	●	●	8,1	157	5
126	Stefano KWS	12,4	7,2	17	20	7,6	154	5

Lp.	Odmiany	Zawartość glukozynolanów w nasionach	Rozwój roślin przed zimą	Martwe rośliny po zimie		Stan roślin po zimie	Wysokość roślin	Wyleganie
		μM/g nasion	skala 9°	%		skala 9°	cm	skala 9°
		2022- -2025	2022- -2025	2017/ 2018	2015/ 2016	2022-2025		2022- -2025
		1	2	3	4		5	6
	Średnia	10,4	7,3	20	30	7,8	154	
127	SY Elisabetta	10,1	7,4	●	●	8,0	152	5
128	SY Floretta	8,5	7,1	●	●	7,8	158	5
129	Teflon	9,5	7,2	●	●	7,7	154	6
130	Temptation	10,4	7,1	22	●	7,6	149	5
131	Texas	9,9	7,2	●	●	7,9	150	6
132	Tigris	12,3	7,1	20	26	7,7	153	4
133	Travolta	11,0	7,3	●	●	7,9	148	6
134	Tuba	9,0	7,3	●	●	7,9	148	5
135	Zeus	12,2	7,3	●	●	7,9	160	5
136	Ceos ^{CCA}	8,7	7,2	●	●	7,8	156	6
137	Crossfit ^{CCA}	11,2	7,5	●	●	7,9	151	5
138	DK Exbury ^{CCA}	10,5	7,3	●	●	7,9	156	5
139	DK Exima ^{CCA}	11,8	7,3	●	●	7,8	151	3
140	ES Performo ^{CCA}	10,0	7,3	●	●	7,6	161	6
141	Kocazz ^{CCA}	9,9	7,3	●	●	7,8	150	6
142	LG Academic ^{CCA}	10,6	7,4	●	●	7,8	156	5
143	LG Altano ^{CCA}	10,0	7,4	●	●	7,8	159	5
144	LG Austin ^{CCA}	9,4	7,3	●	●	7,9	159	4
145	Trezzor ^{CCA}	9,6	7,2	19	●	7,6	151	5
146	Triathlon ^{CCA}	10,9	7,3	●	●	7,8	169	5
Liczba doświadczeń		20	90	13	13	85	114	56

Kol. 4: procent martwych roślin – oceny pochodzą z lat 2018 i 2016; w latach 2022, 2023, 2024 i 2025 straty roślin po zimie były bardzo małe lub nie było ich wcale, „●” – brak danych

Kol. 7: wyniki zbonitowane: 7 – odporność duża, 5 – odporność średnia, 3 – odporność mała

Tabela 4

Rzepak ozimy. Ważniejsze cechy rolniczo-użytkowe odmian

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- pust- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
populacyjne								
1	Anton	115	186	5	6	5	6	5
2	Bachus	113	185	5	5	5	5	5
3	Bingo	114	186	5	5	5	5	5
4	Derrick	115	186	5	6	5	5	5
5	Dreamline	113	185	5	5	5	5	5
6	ES Fuego	114	186	5	5	5	6	5
7	Gemini	114	185	5	5	4	4	5
8	Kepler	113	185	5	5	5	5	5
9	Kuba	112	185	5	5	5	5	5
10	Kwazar	115	185	5	5	5	5	5
11	Makler	114	184	5	5	6	3	5
12	Mars	114	185	5	4	4	5	5
13	Marvin	113	185	5	5	5	5	5
14	Motto	115	186	6	5	6	5	5
15	SM Bemol	116	188	5	6	5	5	6
16	SM Bolt	114	185	5	5	5	5	5
17	Telly	112	184	5	5	5	5	5
18	Tom	112	185	6	5	5	5	5
19	Uniwersum	112	184	5	4	4	4	5
20	Zodiak	114	185	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- past- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
	1	2	3					
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
mieszkańcowe								
21	Absolut	114	185	4	4	4	4	5
22	Aganos	111	184	5	5	5	5	5
23	Akilah	113	185	5	5	5	5	5
24	Ambassador	114	184	4	4	4	4	5
25	Amoroso	115	185	5	5	5	5	5
26	Angelico	113	185	4	5	5	5	4
27	Artemis	115	184	5	5	5	5	5
28	Astana	111	185	6	6	5	6	5
29	Attica	114	185	5	5	5	5	5
30	Aurelia	113	185	5	5	5	5	5
31	Batis	112	185	5	5	5	5	5
32	Bernstein	114	186	5	5	5	5	5
33	Bogota	114	185	5	5	5	5	5
34	Chopin	114	185	5	5	5	5	5
35	Condor	114	186	5	6	5	5	5
36	Create	113	184	5	5	5	5	5
37	Crocant	117	185	5	5	5	5	5
38	Croissant	113	185	6	6	5	6	5
39	Cromat	111	185	6	6	6	6	5
40	Cromputer	114	186	6	6	5	6	5
41	Crotora	114	185	5	6	5	5	5
42	Crusador	113	185	5	6	5	5	5
43	Desperado	112	185	5	5	5	5	5
44	DK Exarho	112	184	5	4	5	4	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby					
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- past- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych	
		dzień roku; (data)							4
		1	2	3					
	Średnia		114 (24.04)	185 (4.07)					
45	DK Exaura		113	185	5	5	5	5	5
46	DK Excentric		117	185	5	5	5	5	5
47	DK Excited		113	185	5	5	5	5	5
48	DK Exigent		115	185	5	5	5	5	5
49	DK Exiris		114	184	4	4	5	4	5
50	DK Expat		115	184	5	5	5	6	5
51	DK Expose		117	185	5	5	5	5	5
52	DK Plener		115	184	5	5	5	5	5
53	Dominator		113	185	6	5	6	5	5
54	Duke		111	185	5	5	5	5	5
55	Dynamic		113	185	5	6	5	5	5
56	ES Criterio		117	186	5	6	6	6	5
57	ES Desirio		114	185	5	6	5	5	5
58	ES Imperio		114	185	5	5	5	5	5
59	Hiberia		116	186	4	5	5	6	5
60	Invigor 2050		114	186	5	5	5	5	5
61	Invigor 2090		116	186	5	4	6	5	5
62	Janosh		114	186	6	6	5	6	5
63	Jurek		112	185	5	5	5	6	5
64	KWS Domingos		116	186	5	5	5	5	5
65	KWS Granos		114	185	5	5	5	5	5
66	KWS Harturos		114	186	5	5	5	5	5
67	KWS Lauros		112	185	5	5	5	5	5
68	KWS Oceanos		113	185	5	5	4	5	4
69	LG Abraham		112	185	5	5	5	6	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- past- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
	1	2	3					
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
70	LG Adamant	113	185	5	5	5	5	5
71	LG Adeline	114	185	5	5	5	6	5
72	LG Adrenalin	117	187	5	5	6	5	5
73	LG Adventus	117	186	5	5	5	6	5
74	LG Akerman	118	186	5	5	5	5	6
75	LG Alacroix	114	185	4	4	6	5	4
76	LG Aldente	115	185	5	5	6	5	6
77	LG Alltamira	112	184	4	4	3	4	5
78	LG Alpine	113	184	5	5	5	5	5
79	LG Anarion	115	185	4	4	4	4	5
80	LG Aphrodite	113	185	5	5	4	5	5
81	LG Apollonia	113	185	5	5	5	5	6
82	LG Areti	114	185	4	4	4	4	5
83	LG Armada	117	186	5	5	5	6	5
84	LG Arnold	116	185	5	5	5	5	5
85	LG Arrakis	112	185	5	5	5	5	5
86	LG Atacama	116	186	5	5	5	6	5
87	LG Auckland	113	185	5	5	5	5	5
88	LG Avenger	116	186	5	5	5	5	5
89	LG Aviron	113	184	4	4	4	4	4
90	LG Baracuda	113	185	5	5	5	4	5
91	LG Piranha	115	184	5	5	5	5	5
92	LG Scorpion	112	184	5	4	4	4	5
93	LG Tarantula	115	185	4	5	5	4	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- past- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
94	LG Wagner	115	185	5	5	4	4	5
95	LID Aneto	115	185	5	5	5	5	5
96	LID Bento	115	185	5	4	5	5	5
97	LID Cabero	116	185	5	5	5	6	5
98	LID Caliento	117	186	5	5	5	6	5
99	LID Croco	116	185	5	4	6	5	5
100	LID Hello	117	186	5	4	5	5	5
101	LID Invicto	116	186	4	5	5	5	5
102	LID Maestro	115	186	5	5	5	5	5
103	LID Sandro	114	185	5	5	5	6	5
104	LID Tebo	117	186	5	5	6	5	5
105	Linosa	114	184	5	4	6	5	5
106	Lotus	114	185	5	5	5	4	5
107	Manhattan	114	185	5	5	5	5	5
108	Metropol	114	186	5	5	5	5	5
109	Nairobi	114	185	5	6	5	5	5
110	Nebraska	112	185	5	5	5	5	5
111	Neon	116	185	5	5	4	4	5
112	Pegazzus	113	185	5	4	4	5	5
113	Pirol	113	185	5	5	5	5	5
114	Polygon	113	184	5	5	6	5	5
115	PT297	114	185	5	5	5	5	5
116	PT303	115	185	5	5	5	6	6
117	PT312	115	185	6	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- past- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
	1	2	3					
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
118	PT315	113	184	5	5	4	4	5
119	PT326	113	184	5	4	5	3	5
120	PT332	114	185	5	4	6	5	5
121	RGT Ozzil	116	186	5	3	5	4	5
122	Riccardo KWS	114	185	5	5	5	5	4
123	Richmond	113	184	5	4	4	4	5
124	Romeo	115	185	5	5	5	5	5
125	Royce	113	185	5	6	6	5	5
126	Stefano KWS	114	185	5	6	5	6	4
127	SY Elisabetta	113	184	5	4	5	4	5
128	SY Floretta	113	185	4	5	4	4	5
129	Teflon	115	185	5	5	6	5	5
130	Temptation	113	185	5	6	5	5	5
131	Texas	111	186	6	5	5	6	5
132	Tigris	113	185	4	4	4	4	5
133	Travolta	112	184	5	4	6	5	5
134	Tuba	112	185	5	5	5	5	5
135	Zeus	115	186	5	6	5	5	5
136	Ceos <small>CCA</small>	114	186	6	6	6	6	5
137	Crossfit <small>CCA</small>	112	185	5	5	5	5	5
138	DK Exbury <small>CCA</small>	114	185	5	5	5	5	5
139	DK Exima <small>CCA</small>	112	184	5	5	4	5	5
140	ES Performo <small>CCA</small>	116	186	5	5	5	5	5
141	Kocazz <small>CCA</small>	113	185	5	5	5	5	5

Lp.	Odmiany	Termin		Odporność na choroby				
		po- czątku kwit- nienia	dojrza- łości tech- nicznej	zgnili- zna twardzi- kowa	sucha zgnili- zna ka- pust- nych	cho- roby pod- stawy łodygi	wertici- lioza	czerń krzyżo- wych
		dzień roku; (data)						
1	2	3	4	5	6	7	8	
	Średnia	114 (24.04)	185 (4.07)					
142	LG Academic <small>CCA</small>	114	185	5	6	5	5	5
143	LG Altano <small>CCA</small>	114	185	4	5	5	5	5
144	LG Austin <small>CCA</small>	113	184	3	4	4	4	4
145	Trezzor <small>CCA</small>	114	185	4	5	4	4	5
146	Triathlon <small>CCA</small>	118	186	5	6	5	5	5
Liczba doświadczeń		114	92	41	25	26	37	45

Kol. 4-8: wyniki zbonitowane: 7 – odporność duża, 5 – odporność średnia, 3 – odporność mała

LEN OLEISTY

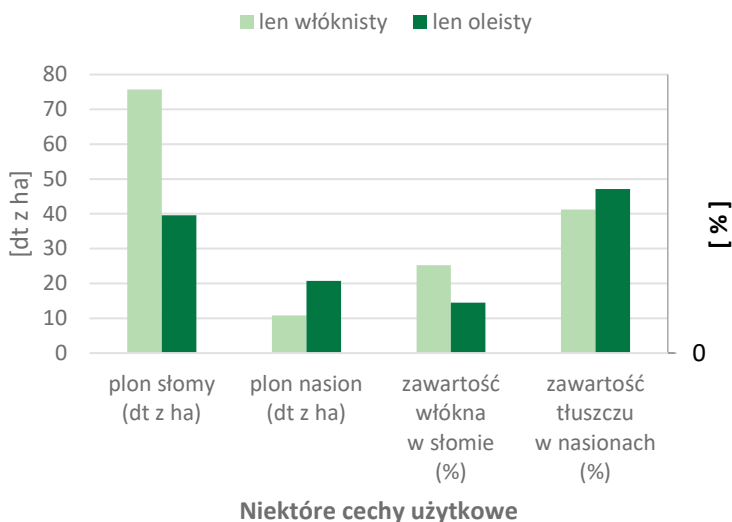
6. LEN ZWYCZAJNY

W Polsce uprawia się dwie formy użytkowe lnu zwyczajnego (*Linum usitatissimum* L.), tj. włóknistą i oleistą. Wykorzystanie obu form w gospodarce może być wszechstronne. Włókno stanowi surowiec przędzalniczy i powroźniczy, a ostatnio coraz częściej służy do pozyskiwania celulozy oraz wyrobu tzw. kompozytów, wykorzystywanych w przemyśle meblarskim, motoryzacyjnym i w budownictwie. Nasiona są używane jako dodatek do pieczywa lub dodatek leczniczy do pasz dla zwierząt, a zwłaszcza wykorzystywane jako surowiec do produkcji wartościowego oleju lnianego, zawierającego około 16% kwasu linolowego (omega 6) i aż 51% kwasu linolenowego (omega 3), przy ich stosunku jak 0,31:1. Przykładowo, dla rzepaku udział tych kwasów tłuszczowych wynosi 20:9 (przy stosunku jak 2,2:1) zbliżonym do optimum żywieniowego. Olej lniany wykorzystywany jest także jako olej techniczny, szybko schnący. Nasiona i olej mają również szerokie zastosowanie w lecznictwie i farmakologii. Makuchy powstałe po wytłoczeniu oleju są wartościową paszą treściwą zawierającą 25-30% białka. Natomiast paździerz uzyskane w trakcie przerobu słomy są surowcem używanym do produkcji płyt meblowych i budowlanych, stanowią także dobry materiał opałowy lub mogą być wykorzystywane jako podłoże do uprawy warzyw i grzybów. Obecnie areal uprawy lnu oleistego w Polsce jest niewielki, choć od kilku lat wzrastający. W roku 2025 powierzchnia uprawy lnu zwyczajnego wynosiła 2738,6 ha (dane ARiMR), z czego zdecydowaną większość areалу stanowiły zasiewy lnu oleistego.

W warunkach Polski len zwyczajny jest rośliną roczną jarą. Jest również rośliną dnia długiego, dlatego należy go wysiewać wczesną wiosną przy krótkim dniu, by rośliny dobrze wyrosły, zawierały dużo włókna długiego lub wytworzyły dużo nasion. Len wykazuje stosunkowo małe wymagania cieplne, a duże potrzeby wodne. Do uprawy wymaga gleby w dobrej kulturze, sprawnej, niezachwaszczonej i bardzo dobrze przygotowanej do płytkiego zasiewu. Uprawiany jest przeważnie na małych powierzchniach i głównie w małych gospodarstwach. W połowie ubiegłego wieku w Polsce dominowała uprawa lnu włóknistego, którego areal wynosił nawet 100 tysięcy ha, gwałtownie malejąc w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. W pierwszych latach po roku 2000 powierzchnia uprawy lnu wyniosła około 5 tys. ha, w zbliżonych wielkością porównaniach

dla obu form. Natomiast w ostatnich latach wyraźnie zwiększyła się powierzchnia uprawy lnu oleistego, która wynosiła 4-5 tys. ha, podczas gdy lnu włóknistego zmalała do zaledwie 200-400 ha.

Powierzchnia upraw nasiennych lnu zwyczajnego wg danych Głównego Inspektoratu PIORiN w roku 2025 obejmowała pięć odmian lnu oleistego i wynosiła 187,6 ha oraz dwie odmiany lnu włóknistego, które zajmowały areał 11,3 ha. Spośród odmian formy oleistej największy areał plantacji nasiennych miała zagraniczna odmiana Lirina (89%), pochodząca ze wspólnego katalogu CCA. Natomiast z krajowych, odmiana Bukoz zajmowała 5% ogólnej powierzchni. W przypadku odmian włóknistych rozmnażane były dwie krajowe odmiany Hera i Modran.

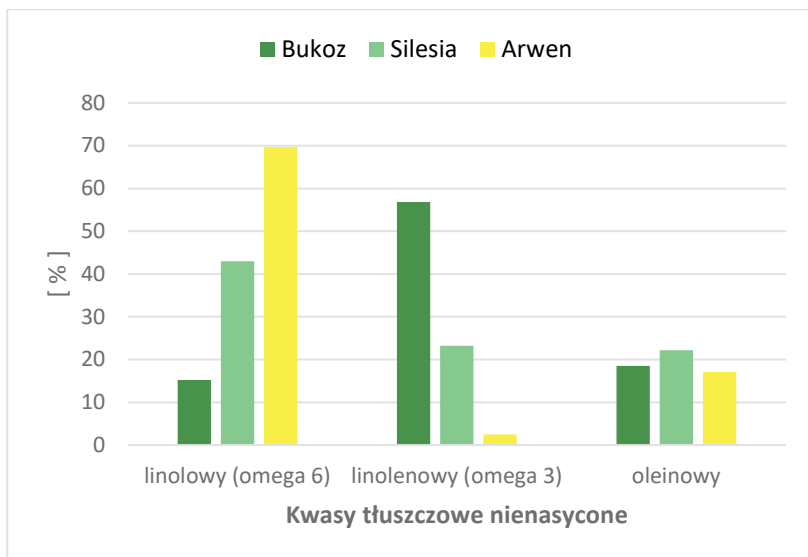

Rys. 5. Porównanie niektórych cech odmian dwóch form lnu: włóknistego i oleistego [wyniki doświadczeń odmianowych WGO]

Odmiany lnu oleistego wysiewa się w ilości około 700 nasion/m². Łodygi tej formy lnu są na ogół krótsze, grube i z większą liczbą pędów kwiatostanowych niż lnu włóknistego. Nasiona są większe (MTN 7-8 g) i zawierają więcej tłuszczu (42-45%) niż lnu włóknistego; posiadają również walory dietetyczne i lecznicze. Len oleisty jest użytkowany głównie na nasiona, choć także słoma stanowi surowiec do wykorzystania przemysłowego, ze względu na około 15% zawartość włókna, głównie krótkiego.

Odmiany lnu włóknistego wymagają gęstych siewów, ponad 2000 nasion/m² i dlatego charakteryzują się prostą, długą i delikatną łodygą.

Boczne rozgałęzienia są nieliczne i występują bliżej wierzchołka pędu. O przydatności łądygi jako surowca na cele przędzalnicze decydują jej określone właściwości fizyczne, a przede wszystkim odpowiednia długość techniczna, a także grubość i wysmukłość. Wartość handlowa słomy zależy od wydajności i jakości włókna, które można z niej uzyskać. Zawartość włókna ogółem w słomie wynosi najczęściej 20-25%. W uprawie lnu włóknistego oprócz plonu słomy uzyskuje się również wartościowe nasiona, które stanowią produkt uboczny.

Rys. 6. Porównanie zawartości wybranych kwasów tłuszczowych (%) w nasionach odmiany tradycyjnej Bukoz oraz odmian o zmienionych proporcjach zawartości kwasu linolowego i α -linolenowego Silesia i Arwen [wyniki doświadczeń odmianowych WGO]

W Krajowym rejestrze (KR) znajduje się aktualnie pięć odmian lnu oleistego oraz pięć odmian lnu włóknistego. W roku 2026 do Krajowego rejestru wpisano nową, zagraniczną odmianę lnu oleistego Arwen, która odznacza się zmienioną proporcją zawartości kwasów tłuszczowych w tłuszczu nasion. Jej opis opracowano na podstawie wyników doświadczeń re-

jestrowych z lat 2024-2025. Najważniejszymi cechami oceny wartości gospodarczej nowych odmian lnu oleistego są plon nasion oraz zawartość w nich tłuszczu, a dodatkowo także plon słomy. W przypadku lnu włóknistego badanie nowych odmian określające ich wartość gospodarczą obejmuje plon słomy, jej ogólną i techniczną długość, zawartość ogólną włókna i włókna długiego w słomie, plon nasion, a także podatność roślin na wyleganie i choroby. Oprócz nowej odmiany Arwen, wszystkie inne odmiany znajdujące się w KR zostały wytworzone w krajowych ośrodkach prowadzących hodowlę poszczególnych form lnu. W pracach hodowlanych nad nowymi odmianami lnu zwraca się szczególną uwagę na poprawienie wydajności i jakości surowca – słomy i nasion, a także zwiększenie odporności roślin na choroby, zwłaszcza fuzariozę oraz zmniejszenie podatności na wyleganie. Ważna jest także tolerancja na stresowe warunki uprawy, zwłaszcza okresowe niedobory wody. Ostatnio większego znaczenia nabiera także hodowla tzw. odmian dwucelowych, które łączą cechy form włóknistych i oleistych w jednym genotypie.

Charakterystyka odmiany lnu oleistego wpisanej do Krajowego rejestru w roku 2026

Arwen (d. AGT 1/2023)

Odmiana lnu oleistego, o niebieskiej barwie płatków korony i żółtej barwie nasion.

Plon nasion dość duży, plon słomy dość mały. Masa 1000 nasion dość mała. Zawartość tłuszczu w nasionach duża. Cechuje się zmienioną proporcją zawartości kwasów tłuszczowych – podwyższoną zawartością kwasu linolenowego (omega 6 – 69,7%) i obniżoną zawartością kwasu α -linolenowego (omega 3 – 2,5%), która jest korzystniejsza ze względów odżywczych oraz powoduje lepszą stabilność przechowalniczą oleju. Zawartość białka ogólnego w suchej masie beztłuszczowej nasion dość mała, włókna średnia. Termin początku kwitnienia średni, dojrzałości technicznej nieco wcześniejszy od średniego. Długość okresu kwitnienia średnia. Rośliny średniej wysokości, o średniej odporności na wyleganie. Zdrowotność roślin dobra. Reprezentant zachowujący odmianę: Agritec Plant Research s.r.o.

Tabela 1

Len oleisty. Wykaz odmian zarejestrowanych

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego rejestru	Zachowujący/ Reprezentant (numer adresowy)	Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych (ha)			
				2025	2024	2023	2022
1		2	3	4			
1	Arwen ^{kt/}	2026	1325				
2	*Bukoz	2009	893	10,0		12,6	13,5
3	*Jantarol	2007	611	2,5	5,5	6,0	9,5
4	*Silesia ^{kt/}	2020	1312				
5	Szafir	1994	611	8,1	4,0	17,0	78,4
Łączna powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych** (ha)				187,6	232,5	385,0	311,4

Kol. 1: ^{kt/} odmiana o zmienionych proporcjach zawartości kwasów tłuszczowych w tłuszczu nasion; podwyższonej zawartości kwasu linolowego (omega 6) i obniżonej zawartości kwasu α -linolowego (omega 3)

* – odmiana chroniona krajowym lub wspólnotowym wyłącznym prawem hodowcy;

** - wg danych PIORiN; w latach 2022-2025 kwalifikacją objęto również odmiany ze Wspólnotowego katalogu odmian roślin rolniczych (CCA)

7. Lista zachowujących odmiany oraz reprezentantów zachowujących

Identyfikator	Nazwa	Adres
1	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o.	ul. Kasztanowa 5 PL-63-004 Tulce
10	Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Państwowy Instytut Badawczy	Radzików PL-05-870 Błonie
44	Rogowska Hodowla Roślin sp. z o.o. w Dąbrówce Górnej	ul. Opolska 32 F PL-47-300 Krapkowice
153	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o.	Choryń 27 PL-64-000 Kościan
228	Syngenta Polska sp. z o.o.	ul. Szamocka 8 PL-01-748 Warszawa
300	Pioneer Hi-Bred Northern Europe Sales Division GmbH Oddział w Polsce	ul. Wybieg 6 PL-61-315 Poznań
321	Małopolska Hodowla Roślin Spółka z o.o.	ul. Zbożowa 4 PL-30-002 Kraków
388	RAGT Semences Polska sp. z o.o.	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 83a PL-87-100 Toruń
399	DSV Polska sp. z o.o.	ul. Straszewska 70 PL-62-100 Wągrowiec
406	KWS Polska sp. z o.o.	ul. Głogowska 151 PL-60-206 Poznań
428	Saatbau Polska sp. z o.o.	ul. Żytnia 1 PL-55-300 Środa Śląska
429	Limagrain Polska sp. z o.o.	ul. Rataje 164 PL-61-168 Poznań
439	Przedsiębiorstwo Nasienne "ROLNAS" sp. z o.o.	ul. Powstańców Warszawy 6F PL-85-681 Bydgoszcz
556	Saaten-Union Polska sp. z o.o.	ul. Straszewska 70 PL-62-100 Wągrowiec
611	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR	ul. Główna 20 PL-99-307 Strzelce
618	„Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR”	Smolice 146 PL-63-740 Kobylin

Identyfikator	Nazwa	Adres
824	Hodowla Roślin Grunwald sp. z o.o. Grupa IHAR	Mielno 163 PL-14-107 Mielno
893	Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich PIB	ul. Wojska Polskiego 71b PL-60-630 Poznań
904	Bayer sp. z o.o.	Al. Jerozolimskie 158 PL-02-326 Warszawa
1046	IGP Polska sp. z o.o. sp. k.	Ul. Wyspiańskiego 43 PL-60-751 Poznań
1111	K. H. Świącicy	Baborówko 1 PL-64-500 Szamotuły
1131	Cluser Breeding International GmbH	Gammelby 6 DE- 24966 Sörup
1158	"Pietrzak" sp. z o.o. sp. k.	Dłużniewo Małe 39A PL-09-440 Staroźreby
1176	BASF Polska sp. z o.o.	Al. Jerozolimskie 142b PL-02-305 Warszawa
1210	Agro Pomerania sp. z o.o.	Dunowo 1F PL-76-024 Świeszyno
1219	Pioneer Hi-Bred Poland sp. z o.o.	ul. Józefa P. Dziekońskiego 1 PL-00-728 Warszawa
1247	Rafał Markiewicz	Dunowo 1F PL-76-024 Świeszyno
1272	Nasionex sp. z o.o.	ul. 11 listopada 22 PL-09-140 Raciąż
1274	Lidea Poland sp. z o.o.	ul. Wichrowa 1a PL-60-449 Poznań
1296	Karolina Kornet	Okliny 24 PL-16-407 Wiązajny
1312	Eko Agro Turystyka Młyn Arkadiusz Drulis	Witowice 49 PL-57-120 Wiązów
1325	Agritec Plant Research s.r.o.	Zemědělská 2520/16 CZ-78701 Šumperk
1357	NPZ Polska sp. z o.o.	Grabonóg 76A PL-63-820 Piaski